

308555

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.
సంపుటము 3

జెన్మ పట్టణము 1916 సం॥ అక్టోబరు నెల 7 వ తేది శనివారము
న శ నా మ స ం వ త్స ర ఆ త్వ యు జ మా స ను ధ్య వ శ మి ౧౦.

No 158

సంచిక ౧౫౮

MAN REPAIRING TABLET

VANDANA

Sold Everywhere

మండాల్ ఇదిలోక ప్రసిద్ధమైన దివ్య
బౌద్ధము. అనేక ఇంగ్లీషు డాక్టర్లు సర్టిఫికేట్లు
ఇచ్చియున్నారు. ఈ బౌద్ధము మృత్యువును
తొలగిస్తూ కలుగ చేసిమిక్కిలి బలమనియును.
ఇందులను చేసిన మూలికలు అనేకము. ఆవి ఏకవగా
యనును, డామియయానా. కన్నారి కుంకుమపూవు, సీను చల్ల
గడ్డలు, చందనం, ఒస్టియోకెల్లా అగ్ని పానాణము, ముస్లి
అంధులను యింగ్లీషు వ్యాపారులవద్దను జూతును.
అంధులను యింగ్లీషు వ్యాపారులవద్దను జూతును.
అంధులను యింగ్లీషు వ్యాపారులవద్దను జూతును.

సంగీత ప్రదాయని

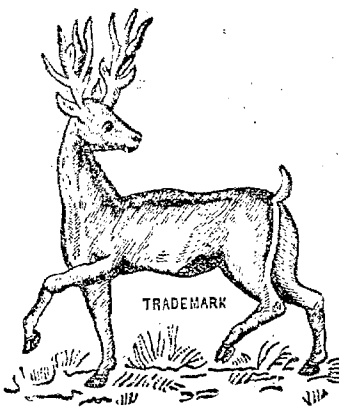
వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము ఆత్మప్రసిద్ధి జెందిన వాక్కివాళ్ళిగాన
విద్యాపారంగతులైన విద్యాకా క. వరదాచార్యులు, కె. వి.
శ్రీనివాస ఆచార్యులు, వీణ కృష్ణమూచార్యులు వీరలచే
రచింపబడినది. ఇందులకుల సంగ్రహమును ఆభ్యాసపద్ధతులు
ను, స్వరజతులు, వర్ణములు, త్యాగయ్యగారి కృతులు, పట్నం
కుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, పీఠీకృతులు మొదలగు,
సుమారు 140 వురు బహులును స్వర, పాశ్చాత్యతాళ, కాలము
లకుగుతు లేర్పరచిఅందరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల
వ్రాయబడియున్నది. హార్మోనియము, వీణ ఈ ఉభయవాద
ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి నుపయోగించు
విధములును వ్రాయబడి యున్నది. చరిత్రక్రామ 16 పుటలు
పైజు 500 పుటలు. దశశరీర గ్రేసుకాగితములో ముద్రితము.
వాలికో బయందు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది.
వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మొసర్పు హో అండు కంపెనీ,
546 (హిందస్, మద్రాసు.

చత్రము ల రాజు

అనలు "లేడి" గుటుతు

అందమునకు, చౌకికు, చాలకాలము మన్నుటకు "లేడి"
గుటుతుగల గొడుగులనేవాడు. "లేడి గుటుతు గొడుగులే
చాల మంచి"వని ప్రతివారును చెప్పుదురు. జాగీయ వస్తు
ప్రదర్శన సభయందును పేరు పొందిన దిదియే.
జనియాన్లు, ఫెల్టూటోపీలును చాల తక్కువ రేట్లకు దొ
రక గలవు. వలయువారు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,
No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

తేలుమందు వెలసీసా ౧-కి 0-8-0

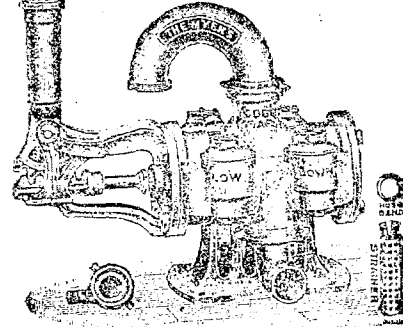
వ్రతియింబ నుండగినది.

తేలుకాటువలన అపాయములేదు
గాని విశేష బాధగలదు. తేలుకాటు
విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు.
బాధనరములవెంట పెద్దనరముదగ్గర
నుండి లాగుట ప్రారంభించును.
కుట్టిన చోటును మొగ్గగునటులుచేసిన బాధతగ్గును.
అమృతాంజనంబో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

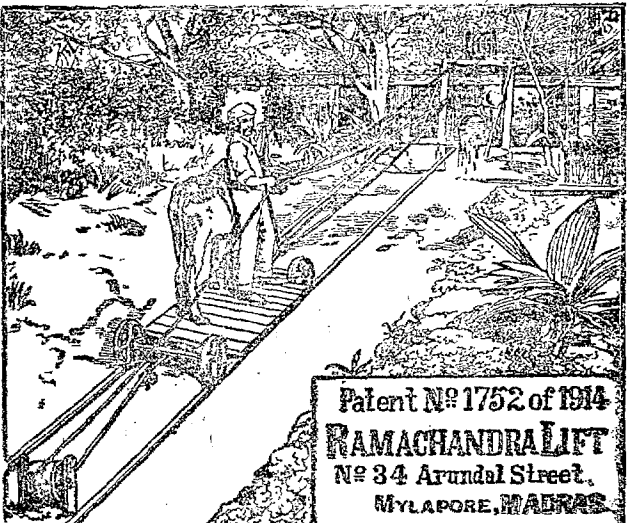
కె. వి. జోషి అండు కో.

సెకారురి ట్లింగు
నెం. 321, హార్జివిహార్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి.
పూర్వముగా నవీన క్రియకరి.
లోపపుక్ ఫోర్టు పంపు.

25 అడుగుల లోతునుండి నీళ్లుతోడి అంత ఎత్తు
నకు పైకిలాగును. గంటకు 2000 గాలనులతోడును.
2 అంగుళములు ముఖము. నిష్పన్న చల్లార్చుటకును,
నీటిని పైకి కొట్టుటకును జములు ఏర్పాట్లు చేయ
బడును. ఒకచోటనుండి మరియొకచోటికి సులభ
ముగా తీసికొని పోవడదగి యున్నది. బహు స్వల్ప
తక్కువో ఎడతెగని ధాన్ ప్రసహింపజేయదు. బిల్డి
నునిష్ఠి పని చాలాను.

డిప్లొమెట్ సంగ్రహం పంపులు
కామలమును వ్రాయుడు.
సంగ్రహం పంపులు
కామలమును వ్రాయుడు.

Patent No 1752 of 1914
RAMACHANDRALIFT
No 34 Arundel Street,
MYLAPORE, MADRAS

రామచంద్ర విత్తము

విషయ సంగ్రహము.

- (1) ఎటువంటిలోతైన బానికైనను ఉపయోగించ
వచ్చును. (2) నిమిషమునకు 5 మొదలుకొని 50 గ్యాలం
లవరకు నీళ్లుతోడును. (3) దీనికి గొట్టములుగాని పుట్
వాల్యులుగాని వాటరు జాయింట్లుగాని లేవు. 4, ఆడ
వాళ్లు, ఎద్దు, గుర్రము, కంచరగాడిదె మరియే యితర
జంతువునయిన ఉపయోగించవచ్చును. (5) మోటరులన
ఎద్దు ఎత్తుకుకట్టపడిఎక్కి వెనుకకు పోవడమైన పరితా
పముఏమియు దీనిలోలేదు. (6) బల్బు పైన చెండ్లెడలాను
పెద్దమోట నీటిని ఒకచిన్న యెద్దుయొక్క బరువునలనె
తోడగలదు (7) దీనికి చెండ్లెట్ల అనావశ్యము గావున
ఖర్చు చాలా తక్కువగును. (8) దీనిచొక్కెన సెట్టరు
యిన యినుపరేకుతో చేయబడినది. చర్మపు బొక్కెనలు

వాల్చు బొక్కెనలు మోస్తరుగా నీళ్లుకారదు, చాలాకాలము వరకు మరారుతు గోరదు. (9) ఎద్దుకుపని సులభమగుటచేత
మోటకంటే చాలనేపు నీళ్లు తోడించవచ్చును. తరువాత యీ ఎద్దునే బండినిలాగుట మొదలైన యితరపనులకు ఉపయో
గించవచ్చును. ఖరీదు సుమారు 30 అడుగులవరకు లోతుగల బావికి
(1) పెద్దయెద్దువిత్తము ఖరీదు రూ 200—0—0 (2) ఎద్దు విత్తము ఖరీదు 175—0—0

అం. 1-కి 4 జొన్నలు రూ. 2-0-0
8 " " 3-8-0
16 " " 6-0-0

ఇంజినుక్లై పంపబడినది.

68, ఆచారప్పకవిధి, జార్జిటవుక, మద్రాసు.

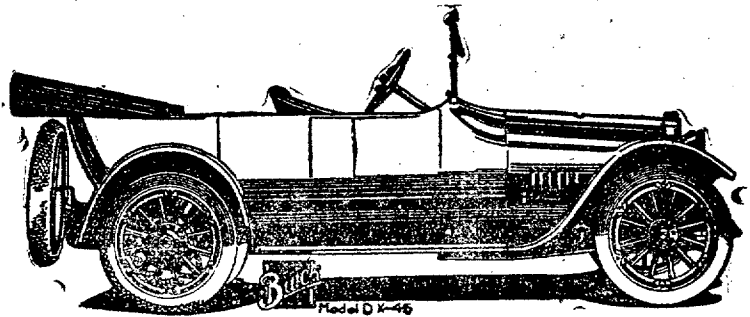
వెల్లిసవారికి జేసిన సామలు లేవనియు భూశ్వమునకి సమ
సామలును ఏమియు లేవనియు నిర్నిష్ఠాని వక్త్రము
నునది తేలికొన్నప్పుడుకేవారికి సమసామలులు చేయించక,
మా గ్రామము డి. కలెక్టరువారును ముగ్ధునివినబో చెయ్యమను
గారును వక్త్రములను నిర్బంధపరచి వక్త్రములను, విద్యులముల
గ్రామవాసులకును చిక్కులు కల్పించుచున్నాడు. దినుకు
కేంద్రము చింతిల్లుచున్నాను. ఇట్లంటే ఇటువంటి వారి
మేములని, వారికుమారులను స్థలములనును లయ పెన్న
లు ఇప్పించి వక్త్రముల యొక్కయు, గ్రామస్థుల యొక్కయు
పంచములకు సాక్షులయ్యెదరు గాకయని భయమున్నాను
అని యొక శ్రేయాభిలాషి వాయుచున్నాడు.

ప్రైవేట్

చిత్ర మైన

“నాల్వు ఇన్ హెడ్”

మోటారు కారు.

రూ. 1,50,000 ల విలువజేయగల నా స్నేహితులు మద్రాసు డిస్ట్రిక్టుకు నెస్టింబరు అక్టోబరు మాసములలో వచ్చుచున్నారు. మోటారు ప్రపంచమున నిది గొప్పవింత కాదా? అయితే ఇప్పుడు ఎక్కువగా “ప్రైవేట్” వజెంటును మాత్రము మెచ్చుకొనం బనిలేదు.

ఎందుచేతనన నన్ను గురించి చెప్పుకొనుటకు నేనే సిగ్గుముగ నున్నాను. నీ స్నేహితులు నన్నే కొందురు. 16-టిలో 6 వదగు బిక్కు. వేగముతో వెనుకదిగిరిచూచిన వ్యక్తము పైతము కనుమరలో ఒక పైలుదూరమున యుండవలసినదే. ఏటవాలగు కొండలమీద పట్టెటి దిక్కుమార్గములను ఎంతవడిగా ఎంతచక్కగా నిశ్శబ్దముగా వెళ్ళు నదియు నాయజమానునకు తెలియును. ఆయన నన్నెప్పుడును మెచ్చు కొనుచు నా యందము చందము తన స్నేహితులకు చూపించుచు “ఇది అందముగా లేదా” అని ప్రశ్నించు చుండును. అందుచే జోటలు దొడ్లు జెంచు భూస్వాములు నన్నే కోరుకొనెదరు.

పెట్రోలున్న కీసనాలులున్న చాల తక్కువ ఖర్చు అయి చాల సంవత్సరములవరకు పని యథాప్రకారము చేయుచుండు. చే వర్తకులు, జమీదారులు వ్యవహారకర్తలు నన్నే ప్రేమింతురు. హైందవులు నన్నే ఉపయోగింతురు. నేను ప్రాముఖ్యతాకేంద్రముగ నిశ్శబ్దము గను అతివేగముగను మార్గమున పరుగిడునపుడు నే కదిలినను మెదిలి నను అందరి కండ్లను నామీదనే యుండును. అందుచే ఆ హైందవ ప్రముఖులు ఎంతయో చక్కగా తలలు మోకరించి గర్వముతో నాపై నాసీరులను చూచుచుండును.

నిజము! నా యజమానులచే నా యారోహకునిచే నేనెంతో పొగడ్త నొందితిని. కాని నాకు ప్రతినిధులు కాని గారేజి యజమానులు మాత్రము నన్ను మెచ్చుకొనరు. నన్ను గురించి వారి నడిగిన వారు నన్ను అతి సీచముగ చెప్పుచు నేనెందుకు పనికిరానిదాన నని చెప్పుదురు. అందలి రహస్య మేమనగ సాధారణముగా ఇతిరశికటాధి కారులవలె మరమ్మత్తు బిల్లులను నా యజమానులు చెల్లించనవ సరియుండుదు. అందుచే నేను గారేజి యజమానులకు మంచిదానను కాను.

ప్రపంచమునందలి యద్భుతముగు మానవశక్తి ప్రభావము నన్ను ఈప్రకారము సిగ్గుచేసి మోటారు లోకమునందు నాకు ఉన్నతస్థానము నిచ్చినది.

నా చక్కదనమును నీ వెక్కడను చూడలేవు. నా యవయ నాంగముల చక్కదనము నైనను నిక్కముగ నీ వెక్కడను గాంచ

లేవు. ఉదాహరణమునకుగాను హానీకొంబు రికపు నా రేడియేటరును చూడుము. నా యంత్రములు 6 సిలెండరులును గలిగియుండియు నా యంత్రకర్తగల 4 సిలెండరుల యుజులకన్న సూక్ష్మకంఠమును చాల సూక్ష్మ రంధ్రములును గలిగియుండును. కావున పెట్రోలు బహు సల్పముగా వ్యయమగును. ఆరు జెంటిల్ ఎక్సుప్లెజ్షన్లు యుండుటవలన (జీయర్లను) యంత్రోపకరణములను అతికష్టముతో మార్పుకొను శ్రమలేకుండానే ఎట్టి ఎత్తు ప్రదేశము నైనను ఎక్కగల నని యర్థము.

ఇక నా నంపుటిరుస్తుపిడిని (క్రాకింగ్ హోడిల్) గురించి ఏమి తలచెదవు? నాకు ఒకటియు అక్కరలేదు. ఏలయన నొక గుడిని నొక్కగ నే నేను బయలుదేరుదును. ముందర నైపుననున్న నా లాంతరులకు నిప్పువు పనిలేదు. ఏలనన అయ్యవి విద్యుచ్ఛక్తికి సింబంధింపవి. ఊరక నొకగుడిని నొక్కినచాలును పంపుగొట్టముల సాహాయ్యమున నాదేహ మంతయును నూనె పూయబడును. అందు వలన మురికిగాని త్రువ్వగాని పట్టదు. శ్రమ ఎంతయో తగ్గును. నా శరీరము ఆప్రకారముగానే ఉదకముచే చల్లబరుపబడును అందుచే ఎప్పుడును నేను చల్లగ నుండును. నాయొక్క క్లచ్చి లోహముమీద చచ్చుచుచే కప్పబడి దారిమీద నుండు బురద మన్ను వైబడసీయక చాల పరిశుభ్రముగా నుండును. ఇతరకారులయొద్దీగోపము ప్రసిద్ధము.

నా ఉపకరణముల పెట్టె కారుమధ్య వేలాడగట్టబడి యుండును. ఉపకరణముల మీటును కుడిచేతికి అందుచాలులో నుండు నట్లమర్చబడి యుండును. దీని సందరును మేలని అంగీకరింపవలెను. నాపై బరువును, ఎగుడు దిగుడు దోవయు నా ఇరుసునకు మోపు గలిగినేరవు. నా ఇరుసు అతిసుపుగా సాగిపబడగలను. ఇతిరబండ్ల యొడలువలెగాదు. నా ఇరుసులు జోడంచుల మోపులపై నాధార పడియుండుటచే బహుశాలము పని జేయగలిగి యుండును. అందు వలన మరమ్మత్తు బిల్లులు చెల్లించుకొన నవసరములేదు.

నా విషయమేమైన తెలియగోరునెడల గాని నామీద స్వారి చేయగోరునెడల గాని అడ్లిస్ ఫ్ కంపెనీ లిమిటెడు వారివద్దకు వచ్చి ఈ పత్రిక పెరును పలుకరించి అడిగిన వారత్యుత్యాహముతో చెప్ప గలరు.

ప్రస్తుతము నాయొక్క ధర రూ 5250 లు మాత్రము.

ప్రైవేట్ మోటారు కారులకు సోలు యేజెంట్లు:—

ADDISON & Co., Ltd,

MADRAS.

అడ్డిసన్ అండు కంపెనీ, లిమిటెడు

మదరాసు.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(౧)

మదరాసు హైకోర్టు.

ముఖ్య న్యాయమూర్తి

న్యాయమూర్తులు విరింగు, కేవగిరి అయ్యరు గారు.

అక్టోబరు 6 వ తేదీ శుక్రవారము.

న్యాయండియూ కేసు.

పునర్విచారణ దరఖాస్తు.

(నిన్నటిదినము తరువాయి).

పిమ్మట సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు గారు తమ వాదన తీర్చిదిద్దిన యంశముల గూర్చి యుంచునని చెప్పిరి. (1) పుత్రికా శాసనము సెక్షను 3 (1) వలన రమ కీయబడిన యధికారముల ఫలితమిచ్చి ఫిఫ్టప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు గారి యంతర్వేదికనంది. (2) ఇందులో ఎట్టియధికారముచే నైన ఆమె జిస్ట్రేటు గారు పనిచేయగలగినయెడల ఆయధికారము కోర్టు అధికారము మాత్రమే యగును. (3) వారు సరకుచేసిన యధికారము కోర్టు అధికార మగుట కేమైన అభ్యంతర ముండిన వారు విచారింపవలసిన సంగతులు న్యాయాధికార సంబంధమైన సంగతులుగా నున్నవి.

ముఖ్యన్యాయమూర్తిగారు:—అతడు పుత్రికాశాసనము ననుసరించి నడచుకొని యున్న యెడల?

సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు:—ఆశాసనము ననుసరించియే నడచుకొన్నట్లు చెప్పవచ్చును. ఆశాసన మతని కట్టి యధికారమే యాయనపుడు? పుత్రికాశాసనము ననుసరించియే ప్రవర్తించుచున్నాననిచెప్పి న్యాయాధికారిగారు ముద్రాలయములేని వానినై పొరబడిన ధరావత్తును గోరియుండు నను కొందము. అప్పుడతడు పుత్రికాశాసనము ననుసరించియే నడచుకొనియెనో లేక మరియే శాసనము ననుసరించియే నడచుకొనె నేమో కోర్టువారే విచారింపవలసి యుండును. ఒకవేళ పుత్రికా శాసనము ననుసరించియే యతడు నడచుకొనె నన్నను పుత్రికా శాసనపు 22 వ సెక్షనుగూడ నటుంచి అధరావత్తుగోరుట సరియైనదియు మానినదియు కోర్టువారు విచారించెదరు గాక యని నేను వాదించు బోవుచున్నాను.

న్యాయాధికారి యొకవేళ పుత్రికాశాసనముయొక్క 3 వ సెక్షనునందలి (1) వ ఉపవిభజన ననుసరించియే యుత్తరపు బారీచేసినయెడల ఆయుత్తరపు పుత్రికాశాసనము 3 వ సెక్షను ననుసరించియే ప్రవర్తించలేదనియు, అందుచేత పిర్యాది ఆయుత్తరపును పునర్విచారించుటకుగా హైకోర్టువారిని ప్రార్థింప వచ్చు ననియు, పాట్నూ మేజిస్ట్రేటుగారు పుత్రికా శాసనము 3 వ సెక్షను (1) వ ఉపవిభజనము ననుసరించి బారీ చేసిన యుత్తరపు పాట్నూ హైకోర్టువారిచే విచారింపబడిన దనియు దాని ననుసరించియే తమ వాదన యుండుననియు అయ్యరుగారు చెప్పిరి.

ఆ తీర్పు ఈ విషయమై ఏ తీర్మానము నీయలేదని ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు పలికిరి.

ఆ ముద్రాలయము ప్రాతముద్రాలయ నుండును, అందుచే స్థానిక దొరతనమువారే దానిగూర్చి ప్రశ్నలను కలుగజేసి కొనవలసి యుండుననియు అయ్యరుగారు చెప్పిరి.

ఆ తీర్పు అంతవిశ్రమగా లేదనున దానిని విడచి చెట్టుట యుక్తమని ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు పలికిరి.

ఫిఫ్టప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు “కోర్టు” క్రిందనే పరిగణింప బడుదురని అయ్యరుగారు వాదించుసాగిరి.

ఎడ్వో. జన:—కార్యనిర్వాహక శాఖవారిచే నీయబడిన అధికారములక్రింద న్యాయాధికారిగా కీయుత్తరపు నొసగినది నేను వాదించెదను.

అట్లయినచో, మొదట ధరావత్తుననుసరించి న్యాయాధికారిగారు తెలియజేసిన పిమ్మట తిరిగి ధరావత్తు ననుసరించి యుండిన పుత్రికా శాసనము ప్రకారము తన కారణముల నన్నియు నుదహరించి పిమ్మట ధరావత్తు ఉత్తరణను బారీ చేయవలసియున్నదనియు, న్యాయాధికారి తమ కారణముల నుదహరింపవలయుననియు, వారియుత్తరపు లక్షకు అధికారపుటు యుత్తరపులకు పరిగణింపబడుననియు నాలోచింపబడినది. శాసనములచే నధికారము నొసగబడిన యధికారి అధికారపుటు యుత్తరపులసరకు జేయవలసి యున్న వారాయుత్తరపు లిచ్చుటలో న్యాయాధికారము ననుసరించియే పనిచేసిరి; గాని కార్యానిర్వాహకాధికారము ననుసరించి గాని లేక పరిపాలనాధికారము ననుసరించి గాని కాదు.

ఇరుకక్షులవారి వాదనల వినిపిమ్మట గాని లేక తన కారణముల నిచ్చిగాని దొరతనమువారు యుత్తరపుల బారీ చేయవలసియున్న నని న్యాయాధికారస్వభావములు మాత్రమే గలిగి యుండునని వారివాదన. పుత్రికాశాసనము ననుసరించి న్యాయాధికారియు దొరతనమువారు తమయుత్తరపుల బారీచేసిన నాయుత్తరపులు న్యాయాధికారపుటు యుత్తరపులకు పరిగణింపవలయును. ఏలనన ఆ శాసనమునందలి 17 వ సెక్షను న్యాయాధికారి యొక్కగాని దొరతనమువారి యొక్కగాని యుత్తరపు క్రమముగా నున్నదియు లేనిదియు విచారించుటకు హైకోర్టువారి కధికారము నిచ్చుచున్నది. అందుచే నీశాసనము ననుసరించి జరుపబడు చర్యలన్నియును న్యాయాధికారము ననుసరించియే నడుపబడినవిగ తలచుకున్నచు వారు వాదించిరి.

న్యాయ. కేసు:—అట్లయినచో న్యాయాధికారులు బారీ చేసినయుత్తరపు కార్యనిర్వాహక శాఖవారి యాజ్ఞప్రకారము బారీచేయబడె ననియును 22 వ సెక్షను ప్రకారమట్టిచర్యను విచారించుటకు మాకధికారము లేదనియు వాదించబడును.

రామ. అయ్య:—ఒకవేళ పుత్రికాశాసనముబట్టి అట్టి యధికారము లేకపోయినను మరియొక యధికారము ననుసరించి న్యాయమూర్తు లాకేసును విచారింపవచ్చునా అని నడుత్తర మీయబడును.

న్యాయ. కేసు:—దొరతనము వారి యుత్తరపులే మరల విచారించుటకు 17 వ సెక్షను మా కధికార మిచ్చుచున్నది గాని ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారి యుత్తరపుల విచారించుటకుగాదు.

రామ. అయ్య:—స్థానికాధికారుల యుత్తరపులు గూడ న్యాయాధికారము ననుసరించినట్లులే 17 వ సెక్షను నూచించుచున్నది. ఆయుత్తరపు లట్టి స్వభావమును గల్గినవి కావున్న హైకోర్టువారికి వాని విమర్శించు అధికార మీయబడును. ఈయబడబడదు. ధరావత్తుడుగుటయందును అనవసరమని చెప్పబడుచుండును. మరలక్రింద ధరావత్తును గోరుటయందును స్థానిక దొరతనమువారుగాని న్యాయాధికారిగాని న్యాయాధికారము ననుసరించియే నడచుకొనుచున్నార గాని కార్యనిర్వాహకాధికారము ననుసరించి కాదు.

ముఖ్య. న్యాయ:—అదిగా దొరతనమువారే కోర్టువారగుచున్నారు?

రామ. అయ్య:—కార్యక్రమమునుబట్టి కోర్టుకే పరిగణింపబడవలసి యున్నాడు.

ముఖ్య. న్యాయ:—దొరతనమువారు కోర్టుగా నేర్పడినట్లు ఉదహరణముల నీయగలరా?

అయ్యరుగారు:—ప్రస్తుతం 28 మదరాసు 42 వ పుటలో నున్న కేసు నుదహరించిరి. అందు గవర్నరుగారు సభ్యులతో గలసి ఒకకోర్టుగా నడచుకొనినట్లుల క్రింద కొన్నింటివారిచే విశదీకరింపబడెను. గవర్నరుగారుగూడ ఒకొక్కప్పుడు కోర్టుగా పరిగణింపబడుచున్నా రనుటకు నిదర్శనము జూపుటకుగాని యుదాహరణము చెప్పబడినది అయ్యరుగారు రనిరి.

న్యాయ. కేసు:—అట్లయిన ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు చెల్లప్పుడును కోర్టువారనియే మీ యుద్దేశ్యమా?

రామ. అయ్య:—ఎల్లప్పుడును అనికాదు. “తై సెన్సు” ల నిచ్చుటలోను, “రెజిస్ట్రీ” గా పనిచేయునప్పుడును, మొదలగు విషయముల నటు లుద్దేశింప తగదు. ఆసంగతిని గూర్చి తమ వాత విస్తరించెదను.

పిమ్మట అయ్యరుగారు ఫిఫ్టప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు గారు కోర్టుగా పరిగణింపబడిన యుదాహరణమును, వారి యుత్తరపులు హైకోర్టు వారిచే పునర్విమర్శింపబడి తిప్పివేయబడిన యుదాహరణములను జూపిరి. రెండువాదనల జెప్పదు “డిస్ట్రీక్టు” పుత్రికాధిపతిగారియొక్క కృతజ్ఞతాతాత్పర్యము తప్ప వేరేమిదనియు ధరావత్తు సంగతి నిశ్చయించుట న్యాయాధికారి కవశ్యక క్రమమనియు న్యాయాధికారి తన న్యాయ బుద్ధినుపయోగించిఎట్టిఉత్తరపులచేసినను, అవన్నియు న్యాయాధికారముబట్టిచేయబడినవియేయనితమ వాదననుననియు, అందుచే నట్టిపనులుచేయుటకు న్యాయవిచారణ మావశ్యకమనియు వారు చెప్పిరి. ధరావత్తు మొత్తమును నిశ్చయించుటకును మేజిస్ట్రేటుగారు తమ న్యాయబుద్ధిని వినియోగింప వలయును. సెక్షను ననుసరించి చేయబడిన పనులన్నియు న్యాయాధికారము ననుసరించుచున్నవి. అందుచే ఉత్తరపు నిచ్చుట యందును, ధరావత్తును స్వాధీనము చేసికొనుట యందును, ఎంతధరావత్తును గోరుటయు నిశ్చయించుటయందును క్రమమైన విచారణము జరుగవలయునని న్యాయశాస్త్ర నాల్గిప్రాయము. ఈవాదన సరియైనదిగా నిరూపించుటకు వా

కేసే యుదాహరణముల నొసగిరి. ఇంటియగారక ధరావత్తు ననుసరించి చెప్పటలో న్యాయాధికారి తన యధికారమును దాటిపోయిననిచెప్పి, పుత్రికాశాసనము నజ్ఞానము 3 (1) ను జ్ఞానముయొక్క స్వభావమును తెలుపుచున్న దనియు లేకున్న దానినై విమర్శనయేగాని వేరుకాదనియు వారు వాదించిరి.

ఈకేసులో నదియట్టిది కాదనియు, సెక్షనుకంటె గూడ నది న్యాయాధికారి కెట్లడు అధికారముల నిచ్చుచున్న దనియు ముఖ్యన్యాయమూర్తిగారు చెప్పిరి.

అది సెక్షనులోని భాగముగానే నిరూపించుటకు అయ్యరుగారు నేక ఉదాహరణముల నిచ్చిరి.

ఒకమారు ధరావత్తుననుసరించి చెప్పబడిన పిమ్మట సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారి యభిప్రాయము ప్రకారము ఆయుత్తరపు తిరిగిరద్దుచేయబడ నేరదు అని న్యాయమూర్తి విరింగుగారు చెప్పిరి.

అని సరిగానున్నట్లుల రామస్వామి అయ్యరు గారు చెప్పిరి.

ఈసమయమున ఫలహాసము కొఱకు విచారణ ఆపి నేయబడెను.

ఫలహాసంతరము మరల విచారణము ప్రారంభమయ్యెను. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు తమవాదనల కొనసాగించిరి.

ఆదరభాస్తునందలి చివరవిన్నపము మనపుత్రికా శాసనమునకు ఎక్కడు అధికార మీయబడినది, అందు 4 వ సెక్షనునకు మరియు ఎక్కడు అధికార మీయబడినది. ఒకా నొక యధికారి తనకీయబడిన యధికారములకు మించిన యధికారముల నుపయోగించినవి చెల్లగూడనట్లుల నొకప్రత్యమును వ్రాసి పంపుటకు హైకోర్టువారి కధికార మున్నదని వారు చెప్పిరి.

ముఖ్య. న్యాయ:—ధరావత్తుడుగుట అన్యాయమని మేమెందుకు యెత్తువు నొసాద మనుకొనుదు. అట్లయిన స్వాధీనము చేసికొనుట ఏయగును?

అట్టిసందర్భములో ధరావత్తును స్వాధీనము చేసికొనుటను గూర్చి వారేమియు చెప్పలేకుంట నిశ్చయమేయైనను సెక్షను 22 ననుసరించి సాధారణపు దావానొకటి చేయవలసి యుండుననియు, న్యాయము క్రమముగా జరుపలేదని తోచినయెడల హైకోర్టువారటుల తెలియజేయుచు నొకప్రత్యము (Certiorari) నీయవచ్చుననియు అయ్యరుగారు చెప్పిరి. పిమ్మట ఎడ్వోకేటు జనలుగారు ప్రత్యుత్తరముల నిచ్చుచు నిటుల జెప్పిరి. ఫిర్యాదు ఇండియను పిన్లుకోర్టు 107, 435 సెక్షనుల ననుసరించి యుండుటచే కట్టిప్రత్యము నేదియు నిచ్చుటకు పూర్వము న్యాయాధికారి గారికి ముందుగా తెలియజేయవలెను. అట్టి ప్రత్యము నిచ్చునపుడు న్యాయాధికారి కద్దండే కొన్ని ప్రత్యములను గూడ తీసికొన వలసియుండును.

అప్పుడు మేజిస్ట్రేటు గారి వద్దనుండి తమ కొక కరకు వచ్చెననియు, దానిమీద “రహస్యమైనది” (Confidential) అని వ్రాయబడినదియు, ఫిర్యాది దానిని చూడగోరిన తానెటుల నిరాకరింప గలుగుదుననియు ముఖ్య న్యాయమూర్తి గారు చెప్పిరి. పిమ్మట నారీకార్డు కాగితములు పార్టీవారికిచ్చి వేయబడెను.

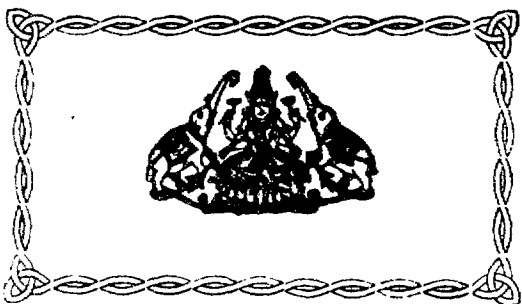
ఒక్క న్యాయవిచారణ కే సందర్భముననే వై కోర్టు వారు “Cortiorari” అధికారప్రత్యము సంపరచుచుననియు, ఇచ్చట న్యాయసంబంధ మేమియు లేదనియు, అంతయు కార్యనిర్వాహకాధికారము క్రింద జరుపబడె ననియు, రామస్వామి అయ్యరుగారు రిచ్చి ఉదాహరణము లన్నియు ఈ యధికారము గూర్చియే యనియు ఇచ్చట ధరావత్తు చడుగుటలో న్యాయాధికారి బాగుగా నాలోచించియే ప్రవర్తించినదియు, ముద్రాలయ ముందుకొన గోరువారు పుత్రికాశాసనము ప్రకారము కొంత ధరావత్తు తీరవలయుననియు, పుచ్చుకొనుటకును నునుటకును న్యాయాధికారి యిష్టమే ప్రధానమనియు ఇచ్చట వారు తమబుద్ధి సంపాది విచారింపవలయు అగత్యము లేననియు, వారిచట నెవరైన నింగారోపణ చేయలేదనియు చెప్పిరి.

ముఖ్య న్యాయ:—న్యాయాధికారి కారణముల తెలియజేయవలసి యున్నాడు.

ఎడ్వో. జన:—అతడు కారణముల తెలుపవలసినది ధరావత్తుకునపుడు గాదు. ధరావత్తును స్వాధీనపరచుకొనునపుడు.

విషయానుక్రమణిక.

భాగ్యసంతులన బాధ్యత	8
మోటును కొర	4
వ్యాధిని వాస్తవ	5
ప్రభావవ్యాసము	
ఆంగ్లభూమిలో మన	6
కీర్తి	7
విరోధ మహాసంగ్రామము	
విదేశీ తంత్రవాదము	8-9
దేశీయతంత్రవాదము	10
ఇంగ్లీషు టెలిగ్రాములు	11-12
చిత్రవాదము	13
ప్రపంచవ్యాప్తము	14

ధాన్యము
1916 సం॥ అక్టోబరు నెల 7-వ తేది
శనివారము

ఆంగ్లభూమిలో మన పని

క్రమక్రమముగా హైందవభూమిని గురించిన ప్రశంసలు ఆంగ్లపత్రికలలో అనేకములును విపులములను వెలువడినందున సంతోషించుచున్నాము. ఇదివరలో ఎన్నో యొక్క పుష్కలముగాని హైందవ విషయములను విమర్శించు పత్రికలు నడిపినను సామాన్యముగా హైందవ సమస్యల కొరకొంత తావు ఇయ్యవలయునని నియమించుకొనినట్లు ప్రవర్తించుట శుభసూచకము. ఈ వాకము ఆంగ్ల భూమియందీ మాచేతి కిదియు మ పత్రికలలో కదో యొక్కటి రెండుంటిప్పు తక్కినవానిలో నన్నిట ను కొద్దిగనో గొప్పగనో హైందవ విషయ విమర్శ కావచ్చుచున్నది. అందులో మిక్కిలి యుదారపక్షమునకు జేసిన న్యాయస్థితియను పత్రిక 'హైందవభూమి సామ్రాజ్య సంయోగము' అను శీర్షిక క్రింద ప్రత్యేకముగానుండుచు హైందవభూమికి అలవడవలసిన స్థానమును గురించిన విమర్శను ప్రకటించి యున్నది. సో హా జాన్సుకు అనుసృప్త సిద్ధాంత నాయకుడు వ్యాస కృష్ణ. సభ్యుల మంత్ర టికిన సమూహాని మహా విరోధ మకుటధారులకెల్ల అంకుశ ప్రాయముని పొగడ్తగాంచిన డిప్యూ ఆఫ్ రిఫ్యూసు పత్రిక మూడు పేజీలలో హైందవ విషయముల విమర్శను పొందుపరచినది. 'జెయిలీ న్యూస్' లోను మరియొక సుప్రసిద్ధ పత్రిక సో విల్లియము వెస్టగబును ను శియుడు 'రాజప్రతినిధి' స్వత్వములను గురించి వ్రాసిన లేఖను ప్రకటించినది. మాకు వందల కొన్ని ఇతర రాష్ట్ర పత్రికలును ఈ యుత్తరమును ప్రకటించినవని సూచనలు కలవు. ఆంగ్లభూమిలో లండను టైముస్కు రెండవదిగా కెన్నబుడు మార్చింగు సోపు పత్రిక, మన యెడల వనురాగము లేని వనము, వ్యతిరేకముగా ప్రతి మన సమస్యలను వివరించునది మొదటిది. దాని ప్రతిభు కారణముగ నెప్పుడునును కెజెబు కూడ హైందవ సమస్యల విమర్శలలోనికి దిగినది. రాబీ బ్రెన్సిక్కు హైందవభూమిలోని జనపక్షాగ్రాహ్యులు ఇంగ్లీషు కార్యదర్శిగా చిచ్చివేయుటచేత లండను టైముస్ పత్రిక హోరాహోరీని పోరుపెట్టుకొని

యున్నది. టైముస్ పత్రికలో మన రైల్వేపరిపాలన సమస్యయు విమర్శకు వచ్చి అదియు కొంత స్థాన మాక్రమించుకొనినది. పాల్ మాల్ కెజెబు, జెన ను అందు ఎక్జీటరు కెజెబు అనుపత్రికలును హైందవ భూమిని గురించిన వ్యాసములను ప్రకటించినవి. మొదటి దానిలో ఎస్. బి. బెనర్జీగారు "హైందవ భూమి ఏమికోరుచున్నది" అను విషయము నువ న్యసించిసారు. రెండవ పత్రిక "యుద్ధము-హైందవ భూమి" అను విషయమై తన వ్యాఖ్యానమును వ్రాసి నది. ఈ పత్రిక లేకాక ఇకరపత్రికలను హైందవ సమస్యలను వివరింప మొదలిడి యున్నవి. మేరు చ్చిన జాబితాను బట్టి మొక్కసంగతి మాత్రము స్పష్టము. హైందవభూమిని గురించి ఆంగ్ల భూమిలో మునుపటి కంటె నెన్నియో రెల్లు ఎక్కువ శ్రద్ధ జనించినది. పై పత్రిక లేకాక హైందవ సమస్యలను వివరించుటకుగానే పుట్టిన పత్రికలు రెండు కల వనుటను మాచదువరు లెను గుదురు. ఇండియా పత్రిక మన దేశీయ మహాసభ యొక్క శాఖవారిచే నడుపబడుచున్నది. ఈ పత్రిక యొక్క కార్యమునకు ప్రతిచేయు నుద్దేశముతో 'ఇండియా మను' అను పత్రిక మరియొకటి ప్రకటిత మగుచున్నది. ఇండియామను పత్రిక యభిప్రాయ ము లెన్నిన్నను హైందవభూమిని గురించిన సంగతులను మాత్రము ఈ పత్రిక తెలుపవలసి యుండును గదా! అందులోను హైందవభూమిని గురించిన శ్రద్ధ ఎక్కువ యైనప్పుడు ఇతర పత్రికలు హైందవభూమి వార్తలను ఇచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నప్పుడు ఈ పత్రిక యు సరియైన వార్తలను ఇయ్యక తీరదు గదా! ఈ పత్రిక లేకాక మిట్టి నల స్వపరిపాలనా సమితి పక్షమున ప్రకటితములు కాజొచ్చిన కరపత్రములును ఆంగ్లభూమిలో హైందవ విజ్ఞానమును వ్యాపింప జేయుటకు దోడ్పడుచున్నవి. ఈ కితిగా హైందవభూమి యొక్క సమస్యల యాందోళన ఆంగ్లభూమిలో ప్రబల తర మగుట కెంతే సంతోషించు చున్నాము. కాని ఈ మాత్రముచేత సంతోషపడిన యెడల లాభము లేదు. యుద్ధానంతరము ఆంగ్ల పత్రికలు హైందవ సమస్యలను వెనుకకు నెట్టివేయకుండ వారికి శ్రద్ధ పుట్టించుట యొక పనియైయున్నది. సామాన్యముగా ఈ పత్రికలు అందనట్టియు అందినను ఈ పత్రికలలో గల హైందవ విషయములను జనుననట్టియు ఆంగ్ల పౌరులు లక్షలకు లక్షలు కొటకు కొట్టు ఊదురనుటకు సందియము లేదు. యుద్ధము సమయమున కొని వీరి యందరకును హైందవభూమి యెడల నే దభించి పుట్టించుట కర్తవ్యము. లేని యెడల కొంతకాలము పట్టు పత్రికలవారు హైందవ సమస్యలను ప్రకటించినను సామాన్య పౌరుల కందు అభినివేశము లేకపోయెనేని క్రమముగా వారును మానుకొనవలసి వతురు. కాబట్టి నే హైందవభూమిలో మన కెక్కువ పని యున్నది. మన యువవ్యాసకులు మన వ్యాసరచకులు ఆంగ్ల పౌరుల చిత్తముల నిప్పుడే యాకర్షించి హైందవ విషయములపై అవి నిలుచునట్లు నర్పవలసి యున్నారు. ఇది స్వల్పముతో నగుపని కాదు. హైందవభూమి యంతయు పాటుపడి ద్రవ్యము సమకూర్చి హైందవ సేవకులను కొందరను ఆంగ్ల భూమిలో కొన్ని సంతకరముల పాటుంచి పని చేయించినం గాని ఫలములేదు. మన కార్య ప్రతినిధులు ఇంగ్లాండులో నాలుగు వైపులను నెల్లురు, న్యూట్రాడులో ఆశమపక్ష మిద్దరు, అయిర్లాండులో నొక్కడు నిరంతరము పనిచేసినంగాని మన కెక్కువ యుపయోగము సమకూర జాలదు. విద్యావంతులను ఉత్సాహవంతులను నగు యౌవనులు స్వార్థ త్యాగము మై ఈ పనికి

బూనుకొనవలసి యుండురు. ఒక్కొక్కరికి తీతము నకు 300 సవరములు కరపత్రములు ప్రకటించుట ఉపవ్యాసము లిచ్చుట ఆంగ్ల పౌరులను సాంఘిక సమావేశములకు చేర్చుట ఇత్యాదులకుమరి 300 సవరములు లెక్క వేసినను ఈయెల్లరకు వ్యయము సంవత్సరమునకు రూ. 3,000లుగాదు హైందవభూమి ఈ మాత్రము భరింపజాలదా? ఏదై డెండ్లయినను దేశ సేవకై ఆంగ్లభూమిలో నివసించి రాగలయా వనులు ఏగురు దొరకక పోవుదురా? దేశీయ మహాసభ యీ సాధనము నికను నేల ప్రయోగింపలేదు. ఏల యింకను ఆంగ్లభూమిలో దృఢత నాందోళనము నడుప నిశ్చయింపలేదు. హైందవ రాజకీయ బోధకులు ఏగురు పలుతావుల పాటు పడుచుందురేని 'ఇండియా' పత్రికనుగూడ ఇప్పటి కంటె నెన్నియో రెల్లు వారు బలవంత మొనర్ప జాలరా? మనవైపున నానుభూతిచూపు పత్రికల వద్ద పలుకుబడి కలిగించుకొని ఇంకను నెన్నియో రెల్లు నానుభూతిని విజృంభింప జేయ జాలరా? రాజకీయ కర్మ పరతంత్రులు ప్రత్యేక సేవకు వరకును ఫలము లేదని యెదరు మన నాయకు లుద్దోషించి యుండలేదు? అట్టివారి నేర్పరిచక నేలపు కాలములో విరతి కాలములో విశ్రాంతి కాలములో రాజకీయ విషయములను విమర్శింపగల న్యాయవాదులను సమావేశ పరచుటకు మాత్రము దేశీయ మహాసభ సహకారి యగునన్ని దినములు నిజమగు రాజకీయ నిర్మాణ మెట్లు సాగగలదు. ఈ పర్యాయమైనను దేశీయ మహాసభ ఆంగ్లభూమిలో జరుగ తగిన పనిని గురించి గట్టిగా నాలోచించునేమో చూడతగి యున్నాము.

రాజప్రతినిధి స్వాతంత్ర్యములు

మన నవీన రాజప్రతినిధి మల్లుసుపర్లు ప్రభువు శాసననిర్మాణసభ నుపక్రమించుచు తాము శాసన నిర్మాణసభకు సభ్యులను నియమించు నధికారము కలవారైనను ఆ యధికారము తగినంత లేదనియు తమకొకను నెక్కివ ముదిని నియమించు నధికార ముండవలయు ననియు నక్కాణించిరి. అట్టి యభిప్రాయము వారికి కలుగుట తప్పనియు రాజప్రతినిధిగా రనేకులను నియమించు నధికారము కలవారగుదురేని శాసననిర్మాణ సభ అవధికార ప్రాబల్యము పూర్తిగా లేనిదే యెబోపుననియు హైందవ పత్రికలెల్లయుకొంచెరుచుమించుగానే గ్రీవముగ ఖండన వ్రాసినవి. కానిన విందులో నెచ్చటను సర్ విల్లియము వెస్టరుబరను గారికి తోచిన యాలోచన కానరాలేదు. వారు రాజప్రతినిధిగారికి నియామకాధికారము ఎక్కువగా నుండవలెననియే వ్రాసినారు. అయిననా నియామకాధికారము శాసన నిర్మాణ సభ పట్లగాక కార్యనిర్వాహక సభావిషయమున నుండవలయునట. నేటిదినము రాజప్రతినిధి నిజముగా కార్యనిర్వాహక సభలో శక్తి విహీనుడుగా నున్నాడు. ఒక్క రాజ ప్రతినిధియే కాదు. ఎల్ల పరగణాల పరిపాలకులైన గవర్నరులు లెఫ్టి నెంటు గవర్నరులు అందరును కార్యనిర్వాహక సంఘములోరమూరమివిగ్రహమాత్రులగుస్థితి సంభవించియున్నది. సామాన్యముగా రాజప్రతినిధులు, గవర్నరులు, లెఫ్టి నెంటు గవర్నరులు, విరెల్లరును తొజాగా ఆంగ్లభూమినుండి దిగువారు. కార్య నిర్వాహక సంఘములలోనుండు వారు ఎవ్వరో ఒక్కరో అరయోతప్ప ఎల్లరును బహుకాలము హైందవ భూమిలో పాదుకొని అధికారము రుచిగాంచినవి. ఎస్. ఉద్యోగులు. స్వాతంత్ర్య స్వర్గభూమియగు

అంగ్ల భూమినుండి క్రొత్తగా కాలువెట్టిన ఆంగ్ల హృదయపు సంవేదన వేరు. ఉపమండలాధికారమునుండి మండలాధికారము ద్వారా ప్రభుత్వ కార్యదర్శి పదవి మూలముగా బోర్డు సభ్యత్వాధికారము గుండా కార్యనిర్వాహక సంఘమునకు బ్రాకిన హృదయపు సంవేదన వేరు. కాలు అనుభవ శాలురు ఈ కార్యనిర్వాహకులు. అనుభవ విరహితులు వై పరిపాలకులు. అందుచేత పరిపాలకులు కార్యనిర్వాహకుల చేతులలోని కీలు బొమ్మలయి పోవలసి వచ్చుచున్నారు. అదియు గాక పరిపాలకుల డొక్కకు. కార్యనిర్వాహకుల జాతి తండ్రివలె తండ్రులు. ఈ విచిత్రము మన దేశములోనే తప్ప ఇంకొక్కడ నెచ్చటను కానరాదు. ఆంగ్ల ముఖ్యమంత్రి కార్యనిర్వాహకులను తన రాజకీయ సాధనలను నియమించుకొనుచున్నాడు కాని సివిలు సర్వీసులో సామాన్యాధికారమును నిర్వహించు నుద్యోగులలో చిక్కులు పడుచు పనిచేయుట లేదు. అట్లు పనిచేయవలసి వచ్చినపక్షమున ఆంగ్ల రాజ్యాంగ కార్యనిర్వహణము ఒక్క నిమేషము జరుగజాలదట. ఇక్కడను జరుగజాలదనుటను మనమును ఎరుగుదుము. కాల్మికేలు ప్రభువులెట్టివారో యదార మార్గమును ఆతని కార్యనిర్వాహకులు నిరోధింప లేదా? ఆతడు ఆవిషయమును బహిరంగముగా చెప్పలేదా? సర్ జేమ్సు మెస్సెన్ ప్రభుత్వము ఎందరు ఎన్ని తమ యదార భావములను అడవి గాచిన వెన్నెల పగిదివ్వక పరచుచున్నారో ఎవ్వరు చెప్పగలరు? హార్డింజి ప్రభువర్యు డెంకో యదారుడుగా నుండియును గూడ సర్ ఆలి ఇమామున కెంతో సహాయ కారి యయ్యెను గూడ ఆలి ఇమాము సంకల్ప తీరించి పడవైచినవాని పగిడినందుట నాతడే స్పష్టపరచలేదా? సర్ శంకరన్నాయకు తన ప్రస్తుత పదవికిపోవు సమయమున మరల తాను తిరిగివచ్చి గాని తన చేయగలిగిన పనిని చెప్పుజాలడని నుడువుట కింత కంటెను వేరుకారణమున్నదా? పరిపాలకుని చిత్తవృత్తికి సంబంధములేని కార్యనిర్వాహకు లేర్పడి వారి కోపేబలనైన యప్పుడు ఆతనికి తయారా ర్యమున్నను బూడిదను బోసిన నేయిగాక వేరుగానా? ఈస్థి యెంతో ఖండింపదగినది. ఎంతో వ్యర్థమునకు గారణము. కావుననే వెడ్డన బునుగారు ఆంగ్ల పద్ధతిని ఇచ్చటను నెలకొల్ప వలసినదని కోరినారు. ఆంగ్ల భూమిలో ముఖ్యమంత్రి తన కార్యనిర్వాహకులను నియమించుకొనవలెను. పోరో ద్యోగ శాఖవారు అచ్చటివలెనే ఇచ్చటను తమ తమ శాఖాధిపత్యముతో సంతృప్తి పొందవలసినది. ఈ సలహాలో వై పరిత్య మేమియును మాకు కానవచ్చుట లేదు. రాజప్రతినిధి ప్రస్తుత మీ యధికారము కొద్దిగా కలవాడై యున్నాడు. హైదరాబాద్ సభ్యుని నియమించుటలోను ప్రత్యేక కార్యముకు సభ్యుడు కావలసి వచ్చిన యెడల నియమించుకొనుటలోను ఇండియా కార్యదర్శియను మతికి లోబడి ఇత డధికారము కలవాడై యున్నాడు. వెడ్డనబరను మహాశయుడు కొరునది ఈ స్వాతంత్ర్యమును పెంచవలసినదనియే. పోరో ద్యోగియ శాఖవారు ఈ సలహా నింత సులభముగా సాగనిత్తురని నమ్మజాలము కాని ఈ స్వల్పమైన మార్పు కొంతవరకు హైదరాబాద్ స్వాతంత్ర్యమునకు మార్గదర్శకము కావునను ముండునకు శాసన నిర్మాణ సభ ప్రజాప్రతినిధి సభాగృహ తరుణము వచ్చినప్పుడు ఈ పద్ధతి తప్ప మరియొక పద్ధతి సా

ధ్యముకాదు కావునను వెడ్డనబరను మహాశయుని సలహా యంగీకృతి మగును గాక యని మనః పూర్వకముగా కోరుచున్నాము.

జానువైనుగారి సలహా

న్యూఢ్లేట్సును కత్రికలో సర్. ఎచ్.ఎచ్. జానువైనుగారు మన భవిష్యత్తును గురించి వ్రాసిన వ్యాసము మిక్కిలి కాలజ్ఞత్వమును సూచించుచున్నది. వారు ఆంతరంగిక పరిపాలనమున కంతటికిని హైదరాబాద్ స్వతంత్రముగా నెన్నబడవలసినదని వ్రాయుచున్నారు స్వదేశ సంస్థానముల సంగతినిగాని హైదరాబాద్ సరితని రాజకీయ విభాగము లొనర్పవలయునో ఆసంగతినిగాని వారు మరచినవారు గారు. స్వదేశ సంస్థానములలో స్వాతంత్ర్యము ప్రకటింపవలసినది. బ్రిటిషు పరగణాలను నవీనముగా విభాగముల క్రింద నేర్పరచవలసినది. ఇప్పటికంటె నెక్కువ పరగణాలను పరిమాణ సాదృశ్యము కలిపిగా నిర్మింపవలెను. బ్రిటిషు పరగణాలలో నుండిపోయిన స్వదేశ సంస్థాన భాగములను స్వాధీనము చేసికొని అందుకు గాను బ్రిటిషు పరగణాల మారుమూలలను తదనుకూల స్వదేశ సంస్థానములకు ఇచ్చివేయవచ్చును. ప్రతి బ్రిటిషు పరగణాకును బ్రిటిషు గవర్నర్ లెట్టి నెంటు గవర్నర్ యుండవలెను. ఆతని క్రింద యధికారవర్గము ప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వపద్ధతికి లోనై హైదరాబాద్ ప్రాబల్యము కలిగి నుండవలెను. హైదరాబాద్ కంటటికిని రాజప్రతినిధియై ఆతని స్వయం హైదరాబాద్ సభయు అధికారులుగా నుండవలెను. తగినంత విస్తీర్ణమును ప్రాముఖ్యమును గల స్వదేశ సంస్థాన ప్రతినిధులును బ్రిటిషు పరగణాల ప్రతినిధులును ఈ సభ సభ్యులుగా నుండవలెను. ఈ సభకు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల రాజ్యాంగ సభకు గల స్వాతంత్ర్యము లుండవలెను. ఈ సభ నుండియే బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సభకు హైదరాబాద్ ప్రతినిధులు నిర్వచితులు కావలెను. అట్టి ప్రతినిధులు హైదరాబాదుగా నుండుటయే మంచిది. హైదరాబాద్ ప్రతినిధిగా బోవువారు పాశ్చాత్యులు కాకూడదు. హైదరాబాద్ జనసంఖ్యను బట్టి సామ్రాజ్య సభలో ప్రతినిధుల నిచ్చుట సాధ్యము కాదు గాని హైదరాబాద్ విద్యావంతుల సంఖ్యనుబట్టి ప్రతినిధుల సంఖ్యను నిర్ణయించునే ట్లు లొనర్చిన కట్టికట్టమును చూపట్టబోయి. జానువైనుగారు సూచించిన మార్గము రమారమిగ నిది. హైదరాబాదుకులైనను ఇంత స్పష్టముగా నీ సమస్యను వివరించి యుండగలరా యనుట మాకు సందేహము. జానువైనుగారు నిశ్చయాంగ్ల హృదయమునను కనుబరచినందులకు వారెంతయు నందనీయులు. వ్యాసమున మొదటి భాగమున మీ హైదరాబాద్ భాతి మతభేదములు వివరితముగా కలవనియు ఇతరు ప్రజాపత్రికలు లేనిచో నిచ్చట ఆరాజకీయ అపరిమిత మగుననియు వ్రాసిరి. ఈ ఛాయలోనే ఇతర విషయముల గొన్నిటిని పొందుపరచిరి. వీనిలో మన మేకీభవింపుట సాధ్యము కానున్నను మీ రాజ్యాంగ పద్ధతి వివరణమున సూచించిన మొకటి రెండు సూక్ష్మములు విమర్శనీయులతో యెనను ఇవి వరకు హైదరాబాద్ సాసమును గురించి వివరించిన హైదరాబాద్ ఇంత కరతలామలకముగా వ్రాసినవారులేని చెప్పటలో సాహసం లేమియును లేదు. ప్రాతినిధ్య ప్రాధాన్యమునువిభాగ సౌకర్యమును రెండును ప్రముఖముగా మీరెచ్చటయే సమస్య నెల్లయు విడదీయుట యెనది. భాషావిభాగముప్రశంస దెత్తురేమో యను నను

మానము వ్యాసమును జదువనారంభించిన వారికి కొంతదోచునుకాని అంతవరకువచ్చి వారాగిపోవుట చూడ వాకి అంత సూక్ష్మ వివరణ మనసరము కానందున వదలినారేమో యను పరిహారమున్ను రింకపోదు. పునర్విభజనయే జరుగ వలసియున్న యెడల భాషా విభాగం బానర్పుటయే లెస్సగదా! ఇదియే గదా నేడు హైదరాబాద్ అభివృద్ధికిరకు అపేక్షించుచుండినది. భాషా విభాగ సమస్య నా గ్లభూమి కత్రికలలో గూడ వివరించుట అవసరంబని ఇందువలన స్పష్టపడుచుండ లేదా. ఆంధ్రప్రముఖులు సర్ ఎచ్.ఎచ్. జానువైను నంటివారల నీ ప్రశ్న నాలోచించునట్లు చేయగలరా? ప్రజాప్రతినిధ్య స్వాతంత్ర్యముతో గూడ భాషా విభాగ స్వాతంత్ర్యమును గూడ సంపాదించగలరా?

కొత్తసంధి

పారసీకములో నిద్రకు స్వీడను దేశపు రక్షక భటులు నియమితు లగుచుండిరి. ఆంగ్ల భూమియు రుస్సీయు ఒక బలము ఉత్తరమున రెండవలయు దక్షిణమున పలుకుబడి కలవై యున్నందున తటస్థ రాష్ట్రముగు స్వీడను రక్షక భటుల నియోజము వీనికి అవసరముగా వోచునది యయ్యె; కాని యుద్ధమో పరిస్థితి కంతయు మార్పివై చినది. రుస్సీ ఆంగ్ల భూములు విభేదములేని మిత్రము లైనవి. స్వీడను రక్షక భటులు ద్రవ్యమున కాశించి జ్వలనలలలో జిక్కి అట్టర్లులకు కారకులై నారు. అట్టి సేటికి పారసీక ప్రభుత్వమువారు అల్లరి నాటటకు అత్తు లై నారు. స్వీడను రక్షక భటులు ఛార్జి నీవోనుట్రుచ్చే నావలో యన్యో ములకు కొంత ప్రయత్నమువీడ రుస్సీ ఆంగ్ల భూములను దాడులకు చేయగల్గినవి. అందువీడ నీరెండు భటులును మరణించిరి. తీర్మానమునాడ చేసికొనినవి. తటస్థ రాష్ట్రములు కాని శత్రు రాష్ట్రములు కాని పారసీకములో తక్షణ యాడించుట కనుకూల ముండరాదని నిశ్చయించుకొనినది. భూలో తమకు విశ్వాసము వదిరినందున పారసీకపు ను ద్విభాగమున రుస్సీ రక్షక భటులును దక్షిణ భాగమున ఆంగ్లేయ రక్షక భటులును ఏర్పడి ఆ దేశమున అల్లరులనుండి సంరక్షింపవలసిన దని నిశ్చయించుకొనినది. ఈ విషయమును స్థిరపరచుచు పారసీకమున ఆర్థిక వ్యవస్థల పరిపాలనకు ఇరువురు పాసీములు, ఒక్క ఆంగ్లేయుడు, ఒక్క రుస్సీ, ఒక్క బెర్లియను వీరివో జేరిన సాధకానసంఘము నేర్పరచుచు ఆంగ్ల భూమియు రుస్సీయు నవీనసంధి ప్రక్రియను వ్రాసికొనినవి. ఈరీతిగా పారసీకమున ఉత్తరమున రుస్సీ వారి పలుకుబడియు దక్షిణమున ఆంగ్లేయుల పలుకు బడియు ఎప్పుటికంటె నెక్కువగా స్థిరపడినవి. ఈపరిస్థితి ఆంగ్ల భూమికిని బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకును సమ్మోదానపాముగా నుండునే కాని వేరుకాజాలదు. అయినను ఆంగ్ల ప్రభుత్వము వాణిజ్యమును ఆంగ్ల భూమిలో తెలియపరచ లేదు. మాక్ చెప్టర్ గ్యామును ప్రతీక రుస్సీలోని ప్రతీకలోనుండి ఎరింగి కొని ప్రకటించినది. ఆంగ్ల ప్రతికలు ఈవిషయమున కొంత కిసుకవహించినవని విచిత్రమేమియు లేదు గా!

Mysore Representative Assembly.
Sittings Opened To-day.

MYSORE, October 7.
The thirty-third Mysore Dussarah Representative Assembly opened at the public offices at 12 noon to-day. Hon'ble Mr. H. V. Cobb, Resident, Major St. George Tucker, S. Leslie Miller and Mr. R. H. Campbell, were among those present. A few ladies and the officials of the state were also present. The Dewan made his speech reviewing the administration of the state during the official year.
After reading of his address by the Dewan, which took an hour and six minutes, addresses were presented to the Dewan by Mr. H. M. A. Cooke on behalf of the Mining Board of Kolar Gold Fields, Central Mahomedan Association, and by the representatives of Kadur district.
Replying to the addresses the Dewan referred to the principal request on behalf of the Mining Board and said with regard to the extension of sections 5 to 20 of Mints Regulation to Kolar Gold Fields Railway that the Mysore Government was in communication with the Government of India and the question of amending section 17 of the regulation and proposal to augment police force in the mining area were also under consideration. The Dewan also replied to the requests in other addresses.
At this stage the Hon'ble Mr. H. V. Cobb and party left and the Assembly after hearing the Kanarese version of the Dewan's address adjourned till Monday. In addition to those already mentioned there were also present Lieutenant Colonel Frank Johnson, Mr. K. L. Datta, Mr. Manilal Nanavaty, Director of Industries Baroda.

పరోపా మహా సంగ్రామము

సోమరంగము-పరాసువారి నిరంతర పురోగమనము

జర్జనులు జెల్లియము రాజుగారికి సంధిపరతులను తెలుపుట

రుమేనియావారు ట్రాన్సిల్వానియా మధ్యభాగమున నవస్కందనమారంభించుట

రమ్యారంగము-ప్రబలయుద్ధము జరుగుట

బాల్కనురంగము-మిత్రమండలివారు సెపాలిను నాక్రమించుట.

[రైటరు ఏ జెన్సి.]

ఇంగ్లండు

నౌకను ముంచుట.

లండను, అక్టోబరు 6:- ప్రాంకోనియా స్టీమరు మధ్య ధరాసముద్రమున జలంత్రాణములనలన ముంచబడినది. అపుడది సైనికులను తీసికొనిపోవుటలేదు. 12 గురు నావికులు కనబడుటలేదు. 302 రు కాపాడబడిరి.

వ్యవసాయపు పనులు.

లండను, అక్టోబరు 6:- ఆహారపదార్థములు సమృద్ధిగా ముందుటకును పాలధర పెంచుకుంటున్న వ్యవసాయపు పనులు 1-1-17 వరకును పాడిపనులవారిని 1-4-17 వరకును కడల్చునాడెను. వీరు యుద్ధమునకు వెళ్లినవారి యుద్ధమునకు పోయినవారిలో నీపనులను పోషించుట కొరతగా ఉన్నది. వీరిని పంపవలసిందిగా ప్రభుత్వమును ప్రార్థించుట వ్యవసాయ శాఖ వారు ప్రకటించిరి.

నౌకలు ముంచబడుట.

లండను, అక్టోబరు 6:- "అథా" యను నావ్వేవారి స్టీమరు ముంచబడినది.

సైనికోద్యోగము.

లండను, అక్టోబరు 6:- కారవమేజరు జనరల్ ఆర్థర్ హెన్రీ టెయిలర్ గారు 21 వ లాన్సెర్స్ పటాలమునకు కర్నలుగా నియమింపబడిరి.

మరణము

లండను, అక్టోబరు 5:- సర్ రిచర్డ్ ఆడ్రిగారు మృతి పొందెరి.

ప్రాన్సు

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, అక్టోబరు 6:- శత్రువులు గూడ్వేరు సమీపమున గుండ్రును వదలిరి. ఇతర విశేషములు లేవు. ఫిషనెలు సమీపమున శత్రువులు 2 సార్లు తలపడి యోడిపోయి చాలమందిని గోల్పోయిరి. 7-16 మొదలు 30-9-16 లో పున మేము చాల సామగ్రిలను 29 రెడ్ల ఫిరంగులను 92 బండి ఫిరంగులను 108 కండుకము ఫిరంగులను 397 మరఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి.

జనరలు హేగుగారికి గౌరవము.

లండను, అక్టోబరు 6:- సాయిన్ కేరుగారు సోమరంగమును దర్శించి ఇటీవల బ్రిటిషువారికి గలిగిన మహావిజయముల సందర్భమున సర్ డగ్లస్ హేగుగారి నభినందించిరి.

పరాసువారి సన్నాహము.

లండను, అక్టోబరు 6:- పరాసువారు సెకోక రక్షణమునకు మూలమైన మాంటెనెయింట్ క్వెంటిన్ పీఠభూమిని చుట్టవేసి కాలువలపై నున్న ఫిరంగులను ముట్టడికి సిద్ధపఱచి యున్నారని పరాసు చంగమునుండి ఒక విశేషము వ్రాయుచున్నాడు.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, అక్టోబరు 6:- యూరప్ లభ్యమైన ఈశాన్యమున మేము ముందుకుపోతిమి. రాత్రి ఆంకరునకికి దిగువను ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్చబడినవి. మేము లాసు ఆర్మంటులెలకు తూర్పున విషవాయువును వదలితిమి. లాసులో మూడువశములను ఆరాసుకు వక్షిణమున రెండువశములను శత్రుసేనా ముఠాలో ప్రవేశించెను.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 6:- ఆంకరుకు దక్షిణమున ఫిరంగులు విరాములు లేకుండ కాల్చబడినవి. మోలిను స్థానమునకు సరముగా పోవుచున్న శత్రుసేనాదళి సేనపై మేము ఫిరంగులను కాల్చిగా వారిలో చాలమంది హతులైరి. లండను టెలిటోరియలు సేన విని ఆవరణముపై దాడినలిపి విజయ మందెను. సెంటు ఎల్యాయికి తూర్పున మా కండుకములలో ప్రవేశించుటకు శత్రువులు చేసిన ప్రయత్నములు విఫలమైనవి.

పరాసు విజృంభణము.

పారిసు, అక్టోబరు 6:- నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది:- సోమరది కుత్తరమున మార్కాలుకు తూర్పుగా మేము చాలదూరము ముందుకు వచ్చితిమి. మైకోరు కుత్తరమున మేము నూతనముగ జయించిన కండుకప్రాంతమున శత్రువులు ప్రతియుద్ధము సలిపి వ్యర్థులైరి. సోమరదికి దక్షిణమున శత్రు ఫిరంగిదళము తీవ్రముగా పనిచేసెను. వోవర్ ప్రాంతమునందు మన వెడ్ ఫిరంగులు సెయింట్ బెనాయ్ అను సేనాదళిరములగుల స్థానముపై అగ్నివర్షము గురిపించెను. అక్కడ ప్రళయగ్ని బయలుదేరినదని తెలియుచున్నది.

పరాసువారి ప్రకటనము.

పారిసు, అక్టోబరు 6:- సోమ కుత్తరమునను వెల్దెను రంగమున నిరుపిడలవారును ఫిరంగులను కాల్చిరి. శత్రువులు పోయి వరుగుట్టవీరదను లాక్రే అడవియొద్దను ఫిరంగులను కాల్చిరి. కాలమానము ప్రతికూలముగ నున్నను విమానములు శత్రువిమానములను సారదోలెను.

పరాసువారి ప్రకటనము

పారిసు, అక్టోబరు 6:- రాత్రి నిశ్శబ్దముగా నుండెను. నిన్ను మేము మార్కాలుకు తూర్పుగా పోవుచు 9 ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. కాలమానము చాలప్రతికూలముగ నున్నను ఒక పరాసువిమానము కాల్యురలోని విమానశాలపై బాంబులను వదలెను. రాత్రి జీబ్రుజిలోని సైనికకట్టడములవీరదను విద్యుదవ్యవస్థకు జోతులవీరదను 90 బాంబులు వేయబడినవి.

పరాసువారి రెండవయత్నము

పారిసు, అక్టోబరు 6:- పరాసువారి ద్వితీయ ఋణము కొరకు (ఇంతమొత్తమని లేదు.) ఈ ఋణ చందాలు ప్రారంభింపబడినవి.

రుమ్యా

రమ్యావారి ప్రకటనము

లండను, అక్టోబరు 6:- బ్రాడికి దక్షిణమున 20 మైళ్లలో నున్న క్లోజ్మొయెద్ద తీవ్రముగా పోరు జరుగుచున్నది. శత్రువులు పట్టుదలతో నెదిరించుచున్నారు. ఇవటమేము 50 మందిని

పట్టుకొంటిమి. బ్రెజాకి దక్షిణమున కొన్ని శత్రు స్థానములను మేము పట్టుకొంటిమి. అవట జర్జనులు మరుగుస్థలములను పారలు తలపడి యోడిరి కాక్సునుతీరమున మేము కర్జుటూ డ్రాస్సీ నది వంకమ్మ పొవుచున్నాము.

రమ్యావారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 6:- బ్రాడి మురొవలిస్సు మొదలు నిజ్జువరకును చాల స్థానములను మేము మాక్రమించితిమి. అవట పోరు వడిగా జరుగుచున్నది. కాక్సును తీరమున నాకస్మికముగ పోరు ప్రారంభించుట వలన వారాయుర్వాదు నదీ ప్రాంతమున సురక్షిత స్థాన మొకటి మావశమైనది.

బాల్కను

సెలోనికా రంగము.

పారిసు, అక్టోబరు 6:- సెలోనికానుండి యిట్లు తెలుపబడినది:- బ్రిటిషువారి యెదుట నిలువకలక శత్రువులు మృత్యువాదినై వెనుకకు పోవుచున్నారు. కర్నారంగమునందు మెజ్ ఎల్, కెనాలి, గ్రాస్సికా సేనాముఖమున తీవ్రముగా యుద్ధము జరుగుచున్నది. మన విమానములు శత్రు రైలుమార్గములపై బాగుగా పనిచేసెను.

సోనికా పరాసువారి ప్రకటనము.

పారిసు, అక్టోబరు 6:- అంతటను మా కనుకూలముగానే పోరు జరుగుచున్నది. మిత్రమండలి వేగుసేన జోలివెనో బ్రాడు ప్రాంతమున సెర్బియన్ దాటుటకు ప్రారంభించెను. బాబా కొంకొ చరియలయందు మంచు పడుచున్నను వాద ముందుకు పోవుచున్నారు. వారు బల్గోపొలిను చేరిరి.

సోనికా బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, అక్టోబరు 6:- జనికోక్ గ్రామ మంతయు మా స్వాధీనమైనది. అరబ్జునుండి సిరీసుకోడ్డు మీదుగా జెనికో కండుకమువరకు నుండు మా స్థానముల నన్నిటిని రెండు కర్దల కో గ్రామములను మేము నిన్ను బలపరచితిమి. ఇటీవల జరిగిన యుద్ధములో శత్రువులకు స్కాట్లండు అయిల్లండు పటాలములు రెండు చాల నష్టమును కలిగించెను.

రోమేనియా రంగము.

బుఖారెస్టు, అక్టోబరు 6:- రష్ట్రచక్రకును టుర్క్తాయ్ కిని నడుమ డాన్యుబునదిని దాటిన మన సేనలు తమ యుద్ధశేములను సఫలముచేసికొనిన వెనుక నది యెడమగట్టున విడిచెను. డోబ్రూజారంగమునం దంతటను తీవ్రముగా యుద్ధము జరుగుచున్నది. బ్రాసో యొద్దను పరాజాయను పురమునందు మేము 3 దినములు తీవ్రముగా యుద్ధము సలిపి శత్రువుల బలీయస్థానములను పట్టుకొంటిమి.

రోమేనియను అవస్కందము

లండను, అక్టోబరు 6:- రోమేనియను ప్రకటనము నందు జెప్పబడిన పరాజాయనుపురము బ్రాసో డార్న వా కాలకు నడుమ నున్నది. ట్రాన్సిల్వేనియా మధ్యభాగమునందు రోమేనియనులు నూతన అవస్కందము వారంభించి తని చీనినలన స్పష్టమగుచున్నది.

గ్రీసుదేశ స్థితి

లండను, అక్టోబరు 6:- మృంత్రవర్గమునం దనేకులు గ్రీసుదేశము మిత్రమండలిలో శేరవలయునని బలవంతము చేయుచుండుట చేతను, దీనికి రాజుగారు సమ్మతింపకపోవుట చేతను మృంత్రవర్గమువారు రాజీనామా యిచ్చిరని ఏథెన్సునుండి తెలియుచున్నది.

వెనిజిలస్ గారి వాదము

లండను, అక్టోబరు 6:- కాన్ స్టాన్ టైను రాజుగారు సేనలను రక్షణము సమకూర్చవలయు మర్యాదాపించిరి, ఏథెన్సులో ప్రభుత్వమునందు నిజముగా మాట్లాడదని తమ భావమని వెనిజిలస్ గారి రాకదితో చెప్పిరని కేనిషానుండి తెలియుచున్నది.

బాల్కను రంగము

లండను, అక్టోబరు 6:- మెసిడోనియాలోని మిత్రమండలిసేన కాజుకులను స్థోరీనాలకు మధ్య ముందుకుపోయి విశాల రంగమున బల్గరుల రక్షణములను భగ్నముచేసెను. పిమ్మట చంద్రాకృతిగ నున్న సేనాభాగమును సమీపించెను. ఆ సేనాభాగము వంపు కెనాలియొద్ద మునాస్టిరుకు 10 మైళ్లలో నున్నది.

అమెరికా ప్రయాణము

ఏంజలు అయిలాండు, అమెరికా. 15 ఆగష్టు.

నేను జూలై 6-వ తేదీని జపానులోని కోబేపట్టణము చేరితిని. స్టీమరు దిగుటతోడనే చిన్నగా యావత్ ప్రైవేట్ సంఘ కార్యదర్శియగు జార్జి స్పాక్ గారి దగ్గరకుపోయి నా కథ తెలియజేయగా వారు కన్నోక జపానువారి హోటలులో ప్రవేశపెట్టుటయే గాక సేకర్మను నుండినంతకాలము నాకు గావలసిన సహాయ మంతయు నొసర్చిరి. నాకు ఏ కొనర్చిన సహాయమునకు మిక్కిలి కృతజ్ఞుడను. కలకత్తాలో నాకు జోబేజాతుమాత్రమే టిక్కెట్టునిచ్చిరి. స్టీమరు కంపెనీలవారు మనదేశస్థులకు అమెరికాకు సహసరి టిక్కెట్టు నిచ్చుట లేదు. అందువలన హంకాంగునుండియో లేక జపాను నుండియో అమెరికాకుపోవు స్టీమరు లలో మతీయొక టిక్కెట్టు తిరిగి పుచ్చుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. కాని, యాటిక్కెట్టు లభించుటయే దుర్లభము. చీనావారు, జపానువారు ప్రతి స్టీమరులోను అమెరికాకు వందలకొలది పోవుచున్నారు. వై కేమి చెప్పకొన్నను వీరిలో ననేకులు పనిపాటలు నిమిత్తమై పోవువా రే యని చెప్పటకు సందియములేదు. అయినను వారికి టిక్కెట్టు అతిసులభముగ లభించును. వారికేవిధమైన ఆటంకములు సంభవించుననుభవము. మన దేశస్థులకే యెక్కువలేని చిక్కులు నెదుర్కొనును. కోబేలోని స్టీమరు ఆఫీసులన్నియు తిరిగితిని. నాయొద్దనున్న యోగ్యతాపత్రములన్నియు జూపితిని. టిక్కెట్టు నిచ్చెదమన్న వారు మాత్రము కనుపడలేదు. కెనడి యన్ ఫసిఫిక్కుమెయిలు కంపెనీవారివారు మేము హిందూ దేశస్థులకు టిక్కెట్టు నిచ్చుటలేదని స్పష్టముగ జెప్పి సరిపెయ్యదురు. ఇక బోయోకిమకైహా, నిపుక్ యూషకై హాకంపెనీల స్టీమరులు జపానుదేశీయులవైనను, మన దేశస్థులను జూచుటతోడనే స్థలములేదని చెప్పి నాచింపెదమను. కారణమేమో తెలియదు. అమెరికాదేశమునకు బోగూడని వారలకు టిక్కెట్టు నియ్యకున్న నియ్యకుండునుగాక. సరియైన ప్రయాణపత్రము గలవారితేల వీరియంటకములు కలుగజేయవలయును! అమెరికావారు కండ్లజబ్బువంకమీదనో, లేదా విశ్వాసములో నేదియో పురుగుకలదను వంకమీదనో మనదేశీయులను పంపివేయుదురట! కాని యిట్టిపరితృచి చీనావారికినిజపాను వారికిని కూడ నున్నది. వీరినేల విసికించి పోవలయును! అమెరికాలో దిగనియ్యనివారలను స్టీమరు కంపెనీలవారు కేవుతీకుండుననే వారిచెక్కడ నెక్కించుకొనినో అక్కడకు మరలదీసి కొని పోవలయునట! ఇట్టినిర్బంధము ఆసియాఖండము వారి కెల్ల నుండునపుడు మనదేశస్థులను మాత్రము తీసికొని పోవుటకు వీరేల భయపడవలయును? నేని చిక్కులు పడలేక ఆంగ్ల రాజ్య ప్రతినిధిగారి దగ్గరనుంచే తిరిగి స్వదేశమునకు బోవుటయే యుక్తమని నమ్మి వారియొద్దనుబోయి సంగతి సందర్భములన్నియు తెలిపితిని. కోబేలోనుండి భాషము లేదనియు, వెంటనే యోకహామాకుపోయి అక్కడి ఆంగ్లరాజ్యప్రతినిధిగారి దగ్గరనుంచేన కొంత మేలు కలుగుననియు మీరు చెప్పిరి. అక్కడనుండి యోకహా మాకు రయిలులో నెట్లతిని. సంగతి సందర్భములు కోబేలోనుండినంత కాలముగను నిరుత్సాహము గను లేకపోయినను, నిక్కడను మనదేశస్థులకు టిక్కెట్టు సులభముగ లభించుటలేదు. మొదటి తరగతి టిక్కెట్టులు సులభముగ దొరకునట! రెండవ మాడవ తరగతి టిక్కెట్టులు మాత్రము దొరకుట చాలప్రయాస. బహిరంగపు కారణము అమెరికన్ ఇమిగ్రేషన్ ఓడోగ్రాఫుల భయము! కాని విద్యాభ్యాసము నిమిత్తమై పోవువారలకు ఇమిగ్రేషన్ నియమములు అన్వయించవని కొలంబో, చెన్నపట్టణము, కలకత్తాలోని అమెరికన్ కన్సలులు ఏకగ్రీవముగా పలికిరి. కాని యిట్లు నారు చెప్పిన చెప్పిన వినువారెవరు! విద్యాభ్యాసము నిమిత్తమై అమెరికాకు పో నుద్యుత్తుడైనచిన్న ఒక సింహాశ్వదేశపు యావనుని యోకహామాలో చూచితిని. ఆయనయొద్ద పాఠ్యము పోవుకూడ నున్నది. నానెంటనే కలకత్తానుండి మతీయొక నివ్యాధివచ్చెను. ఈయనయొద్దను పాఠ్యముపోర్తు కలదు. నాయొద్దను ప్రయాణాధికారపత్రము కలదు. కాని మాకెవరికి గాని టిక్కెట్టులు సులభముగ లభించినవి కావు. స్టీమరులవారికి మనదేశస్థులయొడ గట్టి నిర్లక్ష్యము, నిరసన భావముతప్ప ననేమి దీనికి కారణమై యుండును?

యోకహామాలోను నేను యోవనక్రయస్తవ సంఘము వారి యధిపతినుండే యుంటిని. ఇచ్చటి కార్యదర్శిగారు నా నిమిత్తమై స్టీమరు కంపెనీలవారిని విచారించిరి. నిపుక్ యూషకై హా, బోయోకిమకై హా, కంపెనీలవారు హిందూ

దేశస్థులకు టిక్కెట్టుల నియ్యకని చెప్పింట! ఒక్క ఒక్కా యోకహామా కంపెనీలవారు మాత్రము టిక్కెట్టు నిచ్చెదమనియు, తమస్టీమరులో ఒకటకు మానవతరగతియు మాత్రము కలవనియు, సుస్టీమరులోనే రవీంద్రనాథ ఠాకూరుగారును, ప్రయాణమేష్టమగుకొనినియు, కొంచెము సానుభూతి నూచకముగ చెలిపిరి. అంతట ఆంగ్లరాజ్య ప్రతినిధిగారి యొద్దకు పోయి వైసంగతు లన్నియు తెలిపి నాయొద్దనున్న కాగితము లన్నిటిని చూపితిని. వీరికి నాయుడ కొంచెము కనికరము గలిగి అప్పటికి వారమురోజులలో బయలుదేరనున్న బోయోకిమకై హావారి “షిన్నయా” యను స్టీమరులో నాకొక టిక్కెట్టు నిచ్చిన సంతోషించెదమని ఆకంపెనీవారికి కృతజ్ఞులను వ్రాసి యిచ్చిరి. అందువైన నారు నాకొకటిక్కెట్టు నిచ్చిరి. రుదకు జూలై 20 వ తేదీని యోకహామానుండి సార్ ప్రాన్సిస్కు కోకు బయలుదేరితిని.

నేను జపానులో టిక్కెట్టు నిమిత్తమై వాదాపుగ 20 రోజులు పడియుండవలసి వచ్చెను. జపానుదేశపు స్థితిగతులు మనవారికి విశేషముగ తెలిసియే యున్నవి. యుద్ధము ప్రారంభ మైనప్పటినుండియు నదివఱ కితరదేశములనుండి దిగుమతులు చేసికొనుచున్న జపానుదేశ మిప్పుడు మనదేశమును, చీనాదేశమును, తనవస్తువులతో నింపుచున్నది. అదివఱకు ప్రాశ్నాహము లేక పడియున్న మంత్రశాలలకు పనికినుగుట యేగాక అనేక నూతన పరిశ్రమలుసహితము నెలకొల్పుబడినవి. ఒక చిన్న నీటి కాలువ యున్నచో దానియొద్దను నెన్నియో యంత్రశాలలు కనుపట్టును. జపానుదేశపు స్పష్టి సౌందర్యము మిక్కిలి నేత్రోత్సవమును గొలుపుచుండును. ఎచ్చటజూచినను, పచ్చని పచ్చికలతో గప్పబడిన కొండలు, నైవ చెట్లతోపులు, నదిపొలములు, కూరలపొదలు, పూలచెట్లు, అనివాహిత లగుస్త్రీలు, ప్రతిచోటలులోను, పావులోను, దుకాణములోను, నీకన్యలే కానవచ్చెదరు. ఇక పనుపుకత్తెలకును, బోగములపు స్త్రీలవంటి “గీసా” లకును మిలిలేదు. మొదటితరగతివారికి కేవలము శరీరవిశ్రాంతిమే లక్షనోపాధి. రెండవతరగతివారికి అభినయము, స్వత్యగీతాదులు కూడ సహాయపడుచున్నవి. నేను యోకహామాలో నుండగా జపాను వారికిని రుస్సావారికిని జరగనంధి గౌరవాగ్రము పెద్దగమా నేశ మొకటి జరగిగది. వారికి పుర ప్రముఖులు జపాను మంత్రులు, రుస్సావారి గాయపారి మున్నగువారందఱో విచ్చేసిరి. ఆ సమయమున నమామి 200 గీసాలు వ్యవగీతాదుల నిమిత్తమై రక్షింపబడిరి. వీరి శాశ్వములు మన దేశగురుల శాశ్వములకలె నుండి ఆధ్వని కట్టకకోరముగ నుండెను. భిచ్చమునకు నచ్చు భక్తిర్లుపయోగించు దేవ్యవంటి సాధనము వైని చిన్నచిడతలతో గొట్టుట మతీయొక విసోదము. కొవారు వంటి మతీయొక వాద్యయంత్రము ఇంకొకవిసోదము. ఇదియు నాకంత యంత్రగ నుపదలేదు. మొత్తమున వీరి గావము నందును, వ్యత్యమునందును, వాద్యయంత్రములయందును నాకంత యభిరుచి కలిగినదికాదు. ఈగీసాలను ప్రతి ముఖ్యకార్యము నకును పురుక సంపెదరు. ఇక పెద్దగురువ్యులు వారియొద్దకు బోవునపుడు ఆముఖపురంపు వోరకు ఫలములు, ఆహారపదార్థములు, సారాయములు వారిచుట్టయే గాక స్నానముకూడ జేయించెదరు. ఒక్కొక్క స్త్రీయొక్క యాజమాన్యముక్రింద వీరిందఱో నుండెదరు. సాయంకాలములందు స్త్రీలు, పురుషులు, పిల్లలు ఉద్యానవనములకు బోయి యద్దట కాలసేపు విహరింతురు. ఈ ఉద్యానవనములందు మన దేశములోని పార్కులలోవలె ఆకర్షణంబుచెల్లు మొదలైన నేమియు నుండవు. పెద్దచెట్లమాత్రము కొన్నియుండును. జపానురుస్సాల సందగౌరవాగ్రు సమానోత్సాహాటిరాత్రి పెద్దలొంతరుల యుత్సవము జరిగినది. పట్టణములోని నేలకొలది బాలురు కలయొక కాగితపు లాంతియను బుచ్చుకొని, తేజాభిమాన సంకీర్తనలు పాడుచు, పెద్దపెద్ద కేకలు పెట్టుచు, గంతులువేయుచు, నీలవంటి దిరిగిరి. నాకు ప్రతిగృహము మీదను జపాను నవ్యాలు బావుటా, తెగురుచునే యుండెడివి.

నేను జపానులో నుండినంతకాలము జపనీయులహోటలులోనే యుంటిని. జపానుదేశస్థులు విశేషము అన్నమునే భుజింతురు. అన్నిచోటముల కూరగాయలు కలవు గాని, వారి నంటకములు భుజించువారలకు కొంతపుట్టు న్నాము వచ్చును. వానియందు భుజియనునది యేమాత్రము ఉండదు. ఇకరాత్రులందు మనము నిద్రించు గదులలోనికి గాలి గంభీరమైన దూరకుండ చెక్కలు విగినుచురు. అందుచే క్రొత్తవారలకు గొన్నిరోజుల వఱకు తలకొప్పి వచ్చుటయేగాక, నిదురపట్టును. వీరిఇండ్లన్నియు చెక్కలతో గట్టుటచేత కటికిలు పెట్టురు. ప్రతివస్తువకును మనదేశములో కంటే భిన్నమి అధికము.

II

బర్క్ ఆగష్టు 20:

నే నిదివఱకు వ్రాసిన ప్రకారము యోకహామానుండి జూలై 20 వ తేదీని సార్ ప్రాన్సిస్కుకో నగరమునకు బయలుదేరితిని. నే నెక్కిన స్టీమరులో ఇంగ్లాండు, బెల్జియము, హాలండు, అమెరికా, స్విట్జర్లా, జపాను, చీనా, ఇండియాదేశములవారి రెందఱో యుండిరి. కొందఱు హానోలోలోలో దిగిరి. మిగిలినవారిలో వాదాపుగ 60 మంది చీనా, జపాను దేశముల నుండి అమెరికాకు పోవుచుండిన మానవతరగతి బాటసారులు. ఈ మానవతరగతి బాటసారులలో చీనావారి కొకరేటు, జపానువారి కొకరేటు, మిగిలిన దేశములవారి కొకరేటు. ఈ భేదము, వారివారి భోజనములబట్టి యేర్పడుచున్నదని చెప్పిరి. హిందూదేశస్థులను కూడ విదేశీయులుగ నెంచి యూరోపియనులయొద్ద బుచ్చుకొనునంత కేవు పుచ్చుకొనుచున్నారు. ఇది జపానువారియొద్ద బుచ్చుకొనుదానిక రెండురెట్లు అధికము. ద్రవ్యము అధికముగ బుచ్చుకొన్నను భోజనముమాత్రము యెంత ఆసహ్యముగను, అనాగోగ్యము గను నుండవలయునో అంతయుండును. రెట్లులో ప్రయాణముచేయు మానవతరగతి బాటసారుల కష్టముల విషయమై మన మెంతయొ పత్రికలయందు విందుము. కాని స్టీమరులో ప్రయాణము చేయువారిగతి యేమి? యోకహామానుండి సార్ ప్రాన్సిస్కుకో నగరమునకు వాదాపుగ 18 దినములు పట్టును. ఈ 18 రోజులు స్నానములేదు. త్రాగుటకు పరిశుభ్రమగు నీరు లేదు. తినుటకు సరియైన తిండిలేదు. నేను ప్రయాణము చేసిన “షిన్నయామా” అను స్టీమరులో విదేశస్థులుగ నెంద బడిన బాటసారులు ఎనిమిదిమంది యుండిరి. వీరికి విదేశపు భోజనము గనుక కత్తులు, ముండ్లు, గరిటెలు, చిట్టలు సెలవలైన విచ్చిరి. ఇవన్నియు నెన్ని సువత్సరములక్రింద శుభ్రము చేసికో తెలియదు. అన్నియు శ్రుప్తపట్టి ముట్టుకొనుటకే పనికిరా కుండెను. ఈ యేర్పాటులు చీనావారిచేత నొకర్న బడుటవలన గాబోలు చీనాదేశకు పాత్రలయందే భోజన పదార్థములన్నియు నొసగిరి. కా రా గారములయందు సహితము ఇంతకంటె కుచి అనుకులమైనట్టియు ఆహార మొనగుదురు. త్రాగుటకు కాశీయను పేర నొక ద్రావకము నిత్తురు. ఇది కాశీయో, పానకయో, సముద్రపు నీళ్ళో. ఏమిటో తెలియదు. ఇక భోజనమునకును, పరుంకుటకును ఏర్పాటు చేయబడిన స్థలము సమాపమునకు పోయినంత మాత్రముననే జోకులు పుట్టును. ఆరుగంధము సహింపజాలము. ఇంతకంటె చెన్నపట్టణములోని సురక నీళ్ల కాలువలనుండి కొట్టు వాననమేలు. ఈ నిర్మహాలైన భోజనముచేసి, యాయుసహ్యభృష్టమున నిద్రించిన చుచి వారికి సహితము హానము రాకమాదు. మాస్టీమరులో కలి ప్పుయిన లంకలనుండి రమామి 50, 60 మంది స్త్రీలు, పురుషులు, పిల్లలు; తోటలలో పనులుచేయుటకై ఈనానాగో గాకు వెళ్లుచుండిరి. ఈ కలిపివీలొ వట్టి మురకీ భుజనపుష్పావేషి వీనికితోడు వీరికి సముద్రపుబబ్బు, ఎక్కడజూచినను పోకులే. అల్పాహారములే. ఉమియును. ఒకరోజున మాస్టీమరు దాక్టరుతో ముచ్చటించుచుండగా ఒక సంస్కృతములో “మానవతరగతి బాటసారుల సంగతి యెవ్వనలగు. వీరిని పక్షపులకంటె హీనముగ చూచెదరు. స్టీమరు కంపెనీలవారు బస్తాలను నేసికొని పోవుటకంటె సజీవముతోనుండు నియాటలను నేసికొనిపోయి ఎంతయో డబ్బు గడించుచున్నారు. మొదటి తరగతి బాటసారులు బెదరించి వారికి గావలసిన సదుపాయము లన్నిటిని ఏర్పాటు చేసినొందురు. మానవతరగతి వారికి సరియైన భోజనమా, నీళ్ళో, స్థలమా?” అని చెప్పెను!

మేము హానోలోలో జూలై 31 వ తేదీని చేరితిమి. ఇది అమెరికావారి స్వాధీనమందున్న ఫలవంతమగు మాన్ దివ్యములయొక్క కేవుపట్టణము. ఈ పట్టణము మిక్కిల ముచ్చటయైనది. చెక్కనిగోడలు, నివ్యమగు గుండెములు, శుభ్రవిధములగు ఫల పుష్పములు గలవు. ఇక్కడి చుట్టి యా తోడెల్లు, చెక్కనసోదలు, కొబ్బరి, అనాన, మామిడి, అరటి కొటలు, చెరకువరిచేలు, గన్నేరు లంతి పూలచెట్లు తానవరకీలనలు, అన్నియు మనదేశమున సర్వభుజ్య దెచ్చును. ఇక్కడనుండి ఆసాయంకాలమే బయలుదేరి గురదేశం 7వ తేదీ సాయంకాలము అమెరికా పట్టణమెవలపు కేవులో నెద్ద పట్టణమగు సార్ ప్రాన్సిస్కుకో నగరము చేరితిమి. ఇక్కడనుండి కొన్ని క్రొత్తపట్టణములప్రారంభ మయ్యెను. స్టీమరులో కచ్చిన్ మొదటితరగతి బాటసారులనురెప్ప మిగిలినవారల నెల్ల “పిరి జిలు అయిలండు”లో వచ్చి ఇమిగ్రేషన్ డిపోకు తీసికొని పోయిరి. ఇందు నేనొకడను.

నూనా నాశుక్లవేదీని ముమ్మల డాక్టరు పరీక్షనిమిత్తమై పంపిరి. డాక్టరుగారు నన్నును, సింహాశ్రమమునుండి వచ్చిన మఱియొక విద్యార్థిని మాత్రమే పరీక్షించిరిగాని మఱియొక వచ్చిన రుద్రాక్షాశ్రమముపరీక్షయే చేయలేదు. వీరు విద్యార్థులకు లనుకొనెదరా? కాదు. ఒకడుమంగలి. ఒకడు కూలిపనివాడు ఇంకొకడు నిరుద్యోగి. పోనిండు పరిశుద్ధమైన మనుష్యులను కొనెదరా, మోకనోహలలో పీనుకెక్కి సాన్ ప్రాన్సిస్కులో చేరవలెను అనగా 18వ జూలైకు స్నానములేదు. మారు గుడ్డలులేవు. ఒక్కకోటు. ఒక్కలాగు ఒక్కచొక్కా అయిననేమి; వారు యూరోపియనులు. కాబట్టి ధారాళముగా వెడలిపోయిరి. ఈ ఇమిగ్రేషన్ డిపోయున్న "ఏంజిలు అయి లండు" సాన్ ప్రాన్సిస్కులో నగరమునకు నాలుగైదు మైళ్లదూర మునగలదు. అయిలండు అనగా గోదావరి కృష్ణానదులలోని లంకల వంటిదికాదు. ఇదియొకకొండ చుట్టునుముద్రము. కొండ క్రిందిభాగమున ఇమిగ్రేషన్ డిపోయెంటు వారికొక, అక్కిను వారియుద్యోగస్థులకు చిన్న చిన్న గృహములు, ఇతరజనులకొక పెద్దమేడ కట్టియున్నారు. దారులప్రక్క పూలచెట్లుచేసిరి. ఇక్కడకు వచ్చుజనులకు వారివారి జాతులనుబట్టి నివాసము లేర్పాటు చేయబడుచున్నది. నన్ను యూరోపియన్ జాతుల వా రుండువోట నేయుంచి, యితరవిషయముల వారితో సమా నముగ నే చూచిరి. భోజనపువ్యయంతులయొక్క వర్తనమువారితో చూచి జానూరు దేశస్థులకు రోజున 12 అణాలును, యూరోపి యన్ జాతులవారికి రోజునకు రూపాయ 1-4-0యును ఖర్చు అగునని వింటిని. చీనాజానూరు దేశస్థులకు వారిసంప్రదాయము ప్రకారమే భోజనము ఏర్పాటుచేయబడి యున్నది. ఇకమేడ వైన చలిలేకుండ గడలలో ఆదిగొట్టములు పెట్టబడినవి. పగుండుటకు తీగతో నల్లిన మంచములు, కప్పకొనుటకు కాన్సి రుప్పట్లు, ప్రక్కకు చిన్న పరుపులు, స్నానమునకు వేడి నీళ్లు చచ్చి పుగల పంపులు, ఎప్పటికప్పుడు వానియంటు టివి యే కడుగు పాయిఖానాతోట్లు, శరీరవ్యాధ్యాదుమునకై వల సిన సాధనములు. నడుపుకొనుటకు వార్తాపత్రికలు, రోగులకు మందు లిచ్చుటకై వైద్యశాల, ముహూర్త భోజనము- ఇన్ని యేర్పాటులు చేయబడి యున్నవి. ఒకపండ్లమాత్రము డబ్బు పెట్ట కొనవలయును. ఏమి? ఇంత చక్కని యేర్పాటులుండు నపుడు కష్టమేమి? ఎన్ని దినములైన నుఖముగ నుండవచ్చునే యని కొందఱు ప్రశ్నింపవచ్చును. ఈసంగతియు నిశ్చయమే. ఇక్కడ నెలల తరబడి కూరుచుండి నిర్విచారముగా భోజ నము చేయుచున్న వారలను చూచినాను. కాని, యిది నిర్బం ధవాసము. స్వాతంత్ర్యహినులకు ప్రదేశము, ఇక్కడనుండి వదలి వెట్టబడువలెను దేశమున నడుగిడుటకు వీలులేదు. సా యంకాలము 4-30 గంటలు కొట్టుటతోడనే యెవరి గడలలో వారినివెట్టి తాళములువేసి కావలియుండును. నిర్ణయస్థలము గాఢ మయిటకు పో వీలులేదు. నేను ఇంగ్లీషు ధారాళముగా ముట్టాడుటచేత నెక్కడి వారిలో చాలమంది నాకు పరిచ యులైరి. హిందూదేశమునుండి వచ్చు జనుల విషయమై మీ రేల ఇంత కఠినముగ నర్తించెదరని యొకసారి ఒకరిని ప్రశ్నిం చితిని. "ఈదేశములో దినమునకు 3 దాలర్లు (అనగా 9 రూ సాయలు) సామాన్యపుకూలి యియున్నది. మీ దేశస్థులు వచ్చి యెంతయిచ్చిన అంతకూలి పుచ్చుకొనుచున్నారు. సా ధారణముగా మజూరులు తక్కువకూలికి వచ్చు వారినే వెట్టుకొని పనిచేయుచుకొనుట స్వభావముకదా. అందుచేత నూ దేశస్థులకు వచ్చుడబ్బు మీకు పోవుటయేగాక కూలి యొక్కరేటు సహితము తగ్గిపోవుచున్నది." అని వీరు సమా ధానమిచ్చిరి. హిందువులు, చీనావారు, జపానువారు, మొద లగు ఆసియాఖండపు జాతులవారెవరను కాలిఫోర్నియా గాన్ప్రెయన్ నగరగిడగూడదని యొకకానము ప్రవేశపెట్టి నపుడు మనసంగతి ముచ్చటించిన వారిని గానము. జపానువారు తమ్ము హిందువులతో సరిసమానముగ కేర్వగూడదని నొక్కి చెప్పి కుదకు వాళ్ళ విధముగ నిర్బంధములు లేకుండ కేసి కొనిన మొన్న నేయిక్కడి ప్రతికలలో చదివెరి. చీనాకును ఆమెరికాకును ప్రస్తుత మేర్పడుచున్న సంబంధ మునుబట్టి చీనావారును తప్పించుకొనెద వగుట సంధియము లేదు. కుదకాకానము హిందూదేశస్థులవీధి మాత్రము విరు మకొనిపడును. ఒకనాడు నేను వార్తాపత్రిక యొకటి చదు వుచు గూరుచుంటిని. అంతట నిక్కడ కొలువులోనున్న ఒక ఆమెరికా దేశస్థుడు నాయుద్దకువచ్చి "గుడ్ మార్నింగుమిస్టర్" అ నెను. నేను తిరిగి "గుడ్ మార్నింగు" అని అంటిని. "నీవు వెళ్లి నావు అనుకొంటిని. ఇంకను నిచ్చట నేయున్నావా." అని తరు వాత ప్రశ్నించెను. నాకొకను అనుజ్ఞనిచ్చియుండలేదు. ఎన్ని నా భ్రంవలయినో తెలియుదు అని నేనుచెప్పితిని. అందుపైన చేతి

లోనున్న చుట్టను విసిరికదముప్పిచ్చి సా మెగమువంక జూచుచు "మీ దేశస్థులెందరో వెనుకకు పంపివేయబడిరి. నేను మీదేశ స్థుల విషయమై కొంతచదివినాను. మీలో చదువుకొనినవారిని కొందరిని చూచినాను. మీరు చీనానుండివచ్చు పండులవంటి వారుకారు. వారివలె మురికి మనుష్యులుకారు; మూఢులుకారు. నాగరికులు; వెద్దదేశమువారు. అయినను ఎందుకు రానిచ్చుట లేదో తెలియునా? జపానువారు 4 కొట్లకంటె నెక్కువమం దిలేరు. అయినను వారికి పెద్దపెద్ద ఓడలున్నవి. యుద్ధనావలు న్నవి, సేనలున్నవి. అందువలన వారినిజూచిన ఆమెరికనులకు బెడదు. మిమ్ములను జూచిన లక్ష్య మెవరికి?" అనిచెప్పి చుట్ట త్రాగుచు వెడలిపోయెను. ఈ ఇమిగ్రేషన్ స్టేషనుకు బహు విచిత్రమైన మనుష్యులు వచ్చుచుండురు. యుద్ధమునకు పోవ లసినవచ్చునని తప్పించుకొని వచ్చిన రుద్రాక్షులు కొందఱు, ఓడ లలో కొలువునకు కుదిరి పారిపోయినవచ్చిన మెక్సికనులు కొం దఱు, కారాగారమునుండి వచ్చినవారు కొందఱు. రకరకముల మనుష్యులు మొన్న నే లాస్ ఎంజిల్స్ లో 10,000 దాలర్లను దొంగిలించినందునకై ఒక సంవత్సరము కారాగారమునం దుండి, విడుదలయై ఒక డిక్కడకు వచ్చినాడు. ఈత డాపదివేలదాలర్లను బుచ్చుకొని పెద్దపెద్ద హోటల్సులో భుజించుచు, నాటకశాలలకు పోవుచు, స్త్రీలతో విహ రించుచు, విలువగల సారాయములు త్రాగుచు, స్వేచ్ఛగా తిరుగుచున్న సమయమున పోలీసువారు వచ్చి "తమ్ముడా! రమ్మ"ని పోలీసుస్టేషనుకు తీసికొనిపోయిరిని యితడు తన వృత్తాంతము చెప్పెను.

9-వ తేదీ ఉదయమున నన్ను ఇమిగ్రేషన్ అధికారులు తిరిగి పిలిచి నాస్థితిగతులన్నియుతోధించి, నా విరోచనమునందు "హ్యాక్కుపరమ్" అను పురుగు కలధని తమ వైద్యుడు చెప్పి నాడనియు, తమ వైద్యశాలలో వీనికి చికిత్స చేయించుకొనిన దేశములో దిగనిచ్చెద మనియు, నిది నాయందు దయగలిగి చేయుచున్న సమస్యాను మనియు, వీనికి 150 రూసాయలు ధరావతు వెట్టవలసి యున్నదనియు, ఇష్టము లేనియెడల కేవు లేకుండనే మోకావోమాకు పంపుచుననియు, ఏసంగతియు చెప్పవలసినదనియు నుడిచిరి. ఈమాటలపైన నాకుగలిగిన విస్మ యమునకును, విచారమునకును మిలిలేదు. అయినను, మీడాక్టరుతో మాట్లాడి ఏసంగతి తెలియజేయుదునని చెప్పి వైద్య శాలకుపోతిని. డాక్టరుగారు చుట్టత్రాగుచు తనుగదిలో గూరు చుండిరి. ఆయనకు నావృత్తాంతంతులయుజ్జెప్పి మీసలహా యే నుంటిని. ఈయనయే నన్ను మొదట పరీక్షించినవాడు. "ఇంత దూరమువచ్చి నీవు తిరిగివెళ్లుట నా యభి ప్రాయము కాదు. ఈచికిత్స బహుసులభ మైనది. వాళ్ళము రోజులకంటె నెక్కువ పట్టుదు. నిన్ను చికిత్సనిమిత్తమై పంపుదునని ఇమి గ్రేషన్ వారు చెప్పినందునకు సంతసించి, వేంట నేయిక్కడకు రావలసినదని చెప్పి అక్కడనుండి సంభాషణములోనికి దిగెను. ఈయన ప్రెసిడెంటు విల్సను పక్షవాది. అందుచే విల్సనుగారి పరిచాలనము, ఆయన విద్యాధిక్యత, ఆయన శాంతస్వభావము మున్నగు విషయములగుర్చి యుపసన్యసించుచు, సుధ్యమధ్య నన్నా సంగతులే ప్రశ్నించుచు, ఆమెరికా పరిచాలనవంతయు విమర్శింప సాగెను. లేరువారే నీయన యనుజ్ఞ దీసికొని వెడలి పోయి 10 వ తేదీ సాయంకాలము వైద్యశాలలో చేరితిని. ఇక్కడి ప్రొజెక్టు ఆమెరికా దేశముయొక్క తూర్పుతీరమునుండి వచ్చినవాడు, విద్యావిదేశములు గలవాడు, ఈయన మొదటి రాత్రి నాయుద్దకువచ్చినపుడు "నీతోవచ్చిన జపానువారందఱు తప్పించుకొని పోయిరి. చీనావారు సహితము చాలమంది వెడలిపోయిరి. నీవు దిగబడినందునకై మిక్కిలి విచారము పడు చున్నాను. అయినను నీచికిత్స వారమురోజులకంటె నెక్కువ పట్టుదు. ఇందువలన నీ ఆరోగ్యముకూడ బాగుపడును" అని సునదేశీయులపై సానుభూతి నే కనుపరచెను. డాక్టరుగారు మాత్రము విల్సనుగారిని గుర్చిన సంభాషణము విడువలేదు. విల్సనుగారి పరిచాలనా విమర్శన గ్రంథములనుకూడ దెచ్చి చదువుట కిచ్చెను. నన్ను తిరిగి 16 వ తేదీని పరీక్షచేసి వదలి వేసిరి.

ఆ. నారాయణరావు.

దొంగతనములు, దారిద్ర్యపీడిలు.

బండపోటులు, నరహత్యలు, మోసము మున్నగునాని బాధలను తొలగించుకొనవలెన్న సాహసాంకుని విజయగా ధులరచునండి. ఒక్కొక్క గాధ ఒక్కొక్క గ్రంథము. రెండుగ్రం థము లిప్పటికి తయారైనవి. 4 గ్రంథములకు సందాగు 0-12-0 (578) భారతీ వేద హవుస్, ఏలూరు. కృష్ణాజిల్లా

స్థానిక వార్తలు	
అఖిలభారతీయ ఆయుర్వేద కాన్ఫరెన్సు:—	
వ కాన్ఫరెన్సు జరుగుటను గూర్చి యూలోపిండుటకు ఆ హ్వనసంఘ సభ్యులు అక్టోబరు 9 వ తేదీ సాయంకాలము 5-30 గంటలకు సమావేశ మగుదురు.	
నిమ్మజాత్యుద్ధారక సంఘము:— వైసంఘము వారి క్రిందనున్న పగటి రాత్రిపాఠశాలయొక్క దసరా బహుతులు రాబోవు ఆదివారము సాయంకాలము 3-30 గంటలకు వ్యాసరపాడి స్కూలులో జరుపబడును. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు సభాధిపత్యమును వహింతురు.	
శ్రీ హరిగాన సభ:—ఈనెల 7-వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు గోవిందప్పనాయుని వీధి, నెం 215 రు గల కన్యకాపరమేశ్వరీ సుత్రమునందు బ్రహ్మశ్రీ పాస్తేరి శ్యామరాయ భాగవతులచే తెనుగున రుక్మిణీకల్యాణము హరికథ జరుపబడును.	
బాదగొండ్రుపట్టుబడుట:—వైదాపేట బజారు రోడ్డులో నొక మందిరమున బాదపాట జరుగుచుండుట తెలిసికొని క్రిందటి ఆదివారమునాడు రాత్రి పోలీసువారా యింటిపైబడి 14 గురుని ఆరెస్టు చేసిరి. పేకలు, చాపలు కాక నగదు రూ 50 లు పోలీసువారిచే స్వాధీనము చేసికొనబడెను. రాబోవు వారములో గిండి మేజిస్ట్రేటుగారిచే కేసు విచారింపబడును.	
తొండమండలము తులువలెల్లారు స్కూలు కమిటీ:—అక్టోబరు 9 వ తేదీ సోమవారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు శ్రీ తండమండలము బాలసుందర మదలి యారుగారి పటమును పి. ఎస్. శివజ్ఞాన ముదలియారుగారు బహిర్గతము జేయుదురు.	
గౌరవాతిథ్యము:—ఎల్లూరు పురమందిరమున 8 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలమున పురవాసులు గౌ. బయ్యా నరసింహేశ్వర శర్మగారు, గౌ. ఎమ్. రామచంద్రరావు పంతులుగారు, గౌ. కె. సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు, శ్రీశోభ చంద్రసింగు దేవు జమీందారుగారు కె. ఆర్. యు. కృష్ణారావు బహద్దర జమీందారుగారు, ఎ. సూర్యనారాయణ రావు పంతులుగారు, ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగార్లకు గౌరవాతి థ్య మొనగెదరు.	
చెన్నపురి బజారు రిపోర్టు	
7-వ తేదీ శనివారము సెప్టెంబరు 1916.	
వియ్యము క్రొత్తది	7-0-0
డిటా పాతవి 29 ప.	7-8-0
జొన్నలు 28 ప.	8-8-0
ధనియాలు బారువ 1-3	70-0-0
నెయ్యి మణుగు 1-3	16-0
మిర్చి క్రొత్తది బారువ 1-3	66-8
డిటా పాతవి	70-0
పొగాకు	200-0
దూది కొత్తది మార్చి, వాయిదా	200-0
కందులు బస్తా 58 ప.	11-8
నువ్వులు 11 ప.	8-8
ఉలపలు ప-48బ 1-3	6-0
చింతపండు బారువ 1-3	30-0
పసుపు బా.	70-0
చక్కెర మ. 1 కి	4-0
బెల్లము ,, 1-కి	2-12-0
కొబ్బరి మ. 1-కి	6-8-0
పోకలు మ. 1-కి	16-0-0
ఉప్పు బస్తా 46-3-6	చిల్లరకు ప 1-3 0-1-8
తోల్లు పా 1-కి	3-0-0; 1-8-0; 0-14-0; నెల
నీలిమందు మ. 1-కి	120-0-0
నవరసులు 1-కి	16-7-0
డిటా	17-6-0
ప్రెంచికానులు	5-0-0
బంగారము	7-2-0
నెండి	90-0-0
గవర్న మెంటు పత్రములు	33-4-0
సీమవేరుసెనగ బా 1కి	38-0-0

సలోనికా బ్రటిషు ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు ౬:— మేము నష్టమేమియును లేకుండునట్లు సలోనికా ప్రవేశించితిమి. మేము శిరంగులను కాల్చుట కారంభించగనే శత్రువులు విడచిపోయిరి. ఇతరచోట్ల శత్రువులు నిరసాహులుగా నున్నారు. పురిమారంగమున మేము ఈజీవల ౩42 ని పట్టు కొంటిమి.

జర్మనీ

బెర్లియము సంధిపరతులు.

లండను, అక్టోబరు ౬:— బెర్లియము రాజుగారికి బర్తములు కొన్ని సంధిపరతులను బంపిరి; గాని బెర్లియమురాజుగారు ఆపరతులను ధిక్కరించి త్రొక్కివేసిరిని న్యాయాధ్యక్షులైబ్యూరు ప్రతిక వ్రాసినది.

జర్మను శత్రువు దళము.

లండను, అక్టోబరు ౬:— యుద్ధరంగమునుండి రైటునిలే ఖతు డిట్టు తెలుపుచున్నాడు:— సముద్రతీరమునందు నౌకాదళమునుండి కొందఱిని దేశరక్షణకొరకు భూతైన్యమున జర్మనులు జేర్చిరట. దీనిబట్టి జర్మనుల నిలువ నేనయంతయు తుదముట్టినదనియే చెప్పవచ్చును. జర్మను ఫిరంగి దళపు స్థితిని గుఱించి 108 వ పటాలమునకు సంబంధించిన యొక దినచర్య పుస్తకమునందు చెప్పబడినది. “మనశిరంగిదళమువారు బాగుగా కాల్పలేకున్నందున నూతన నేగుదళము వారి నేర్పులుపలపివచ్చినది” అని దానియందు వ్రాయబడియున్నది.

జపాను

జపాను స్థితి

మంత్రి వ్యవహారాశీనామా ముచ్చట
టోక్యో, అక్టోబరు ౬:— బోకోమా మంత్రి వ్యవహారాశీనామా యిచ్చిరి. మికిగోగారు మున్ లో తెరాంచిన గారినీ విలువబడినది.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(మా స్వకీయవిలేఖకులవద్దనుండి)

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంత్రీవార్త

సింహ, అక్టోబరు 6:— 4 వ తేదీగల ఈ తంత్రీవార్తను ఇండియా మంత్రిగారు పంపిరి.

ప్రాస్నరంగము.

సోమయొద్ద వన్య వధికముగ నుండుటచే పోరుసాగుట లేదు. యూరోపు లబ్ధయొద్ద ననుకూలముగ యుద్ధము జరుగుచున్నది. రానుకొరుయొద్ద ముఖ్యమగు కందకమును పరాసు వా రాక్రమించిరి.

ఇటలీరంగము

బెంటోలోయలో, కల్బ్రియనుశిఖరమును ఇటలీవారు వశపరుచుకొనిరి. ఉత్తరకార్డివోలలో సీపుకొండ చరియలయందు ఆస్ట్రీయనులు తలపడగా నోడించిరి.

రష్యా రంగము

డ్విన్స్కుకు వైరులినీ జర్మనులు గుంపుగా తలపడ బోగా రష్యావారు శిరంగులనుగాల్చి తరిమిరి. వార్డిమిరు వాలిస్కు ప్రాంతమున జటర్క్వి ప్రదేశమునను దక్షిణ కోవెలులోను పశ్చిమ లటస్కులోను రష్యావారు గొప్ప సేనను శత్రులపై గవియించి కొన్ని తావులలో శత్రుస్థానములవారక్రమించిరిగాని శత్రువులు పిరుదివియకుండ నెదిరించుచున్నారు. హాలిస్కు త్తరమునను డ్విటాలిసాకు పశ్చిమమునను తీవ్రమగు పోరు జరుగుచున్నది. శత్రువులు నిలువ నేనలను హెచ్చుగ రప్పించి తలపడి నొడిరి.

బాల్కను రంగము

సెర్వియావారికి విజయము కలుగుటవలన స్టాగ్గోకుగ్రము బ్రాడినదుల సమీపమునందలి స్థానములను విడచి బల్గేరియావారు ఘోషాస్థిర వంకకు పోయిరి. సెర్వియావారు సేవిదిన పరాసువారు స్టాగ్గో నాకు ఈశాన్యమునందున్న పొటారకు గ్రేడెనీలను ఆక్రమించిరి. పురిమాకు తూర్పుననున్న ఎనికెనీని బ్రిటిషువారు వశపరుచుకొనిరి.

రుమేనియా రంగము.

ట్రాన్సిల్వేనియాలో సాగాకను కుత్తరమున పోరు జరుగుచున్నది. రుమేనియావారి సేన ప్రబలముగ నుండుటచే

ఆస్ట్రీయా జర్మనీ సేన వెనుకకు పోయినది. డోబ్రుజా రంగము, నం దంతటను రుమేనియావారు శత్రువులను తలపడిరి. శత్రువులు తీవ్రముగా నెదిర్చిరి.

సేనాధిపతిగారు

సింహ, అక్టోబరు 6:— ఇండియా సేనాధిపతి జనరలు సర్ విసాండ్ ఫుగారు ఇండియానుండి ఇంగ్లాడునకు పోవు నపుడు నేనల నభినందించుచు నిట్లు వ్రాసినది నేడు నైనికాఖి వారు ప్రకటించిరి. “నేనలోని వారందరూ ఇచ్చటను విదేశములలోను చేసిన మహాత్యేనకు నాకు గలిగిన సంతసుమును తెలుప గోరెదను. నేను వెక్కు సంవత్సరములనుండి పరిచితుడనైయున్న ఈ సేనలోని భారతీయులను సాశ్వాత్యులును గూడ క్రొత్త యిబ్బందులును ఆపదలును తటస్థించిన సహజ నిరుపమ ధైర్య సాహసముల ప్రకటించి వార్యములను కొనసాగింప గలిగిరి. వారు వంశానుక్రమముగ బాంది సాగక పరచిన ధైర్యసాహసముల నిష్టే నిరతమును వినియోగించి కాశ్యత్కీర్తిని గడింతురను నమృతముతోడనే నేను హిందూదేశమును విడచుచున్నాను.

ఇండియా క్రొత్త సేనాధిపతి

ఇండియా క్రొత్త సేనాధిపతి సర్ చార్లెసు మన్రోగారు జనరలు సర్ చార్లెసు మన్రోగారు ఆధికారము స్వీకరించిన తేదీనుండియు రాజప్రతినిధిగారి సభాలో సభ్యులగుదురు!

సామ్రాజ్య శాసనసభ

యుద్ధానంతరపు సేర్పాట్లు.

లాహోరు, అక్టోబరు ౬:— ఇటీవల సామ్రాజ్య శాసనసభాసభ్యులందఱు దశధికారసభ్యులు మువ్వరులేప్ప తక్కిన వారందఱును యుద్ధానంతరపు శాసనసభలయేర్పాట్లగుర్చి రాజప్రతినిధిగారి కొక విజ్ఞాపనమును బంపుకొనిరను! వార్తను గుఱించి “సివిలు మిలిటరీ గజెట్టు” ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.

ఈవార్తయందు తెలుపబడిన విషయము కొంతకాల క్షణత్యయని చెప్పటకు నుంచి కారణములుగలవు. అనధికారులగు యూరోపియను సభ్యులకును విజ్ఞాపనా పత్రమునకును సంబంధములేదు. హైందవ సభ్యులలో నైనను 8 మంది విజ్ఞాపనాపత్రముమీద సంతకములు చేయలేదని చెప్పగలము. 12 మంది మహమ్మదీయ సభ్యులలో 5 మంది మాత్రము సంతకములుచేసిరి. ఈ 5 మందిలో మువ్వరుమాత్రము యావద్భారత మహమ్మదీయ మహాసభల క్రగానసాధిపులై యుండిరి. కాని ఇదివఱకు ప్రకటింపబడినట్లు మువ్వరుగారు.

సింలా, అక్టోబరు 6:— “సివిల్ మిలిటరీ గజెట్టు” ప్రకటించిన వైవిధ్యములనుండి ఈక్రింది విషయములు తేలుచున్నవి. ఎన్నుకొనబడిన హైందవ సభ్యులలో మువ్వరులేప్ప తక్కినవారందఱును విజ్ఞాపనా పత్రము సంగీకరించి వాటిని చేసిరి. ప్రభుత్వము వారి చే నియోజింప బడినవారు ప్రజాప్రతినిధులు గా నియోజింపబడుతుంటుచే వారి కేమియు విజ్ఞాపన పత్రముతో సంబంధములేదు. ఇద్దఱు యూరోపియను అనధికార సభ్యులలో హైందవ శిష్యుల వారొకరింపనేలేదు. ఇట్లు ప్రజలెన్నుకొనినవారిలో 19 మంది విజ్ఞాపనా పత్రమునందు సంతకము చేసిరి. సంతకములు చేసిన మహమ్మదీయులలో మహమ్మదాబాదు రాజుగారును, సర్ ఇబ్రహీం రహింతుల్లాగారును, హక్ గారును గలరు.

అలహాబాదు, అక్టోబరు 6:— లీడరు ప్రతిక యిటుల వ్రాసినది. పరిపాలనా విధానమునందలి మార్పునగుర్చి రాజప్రతినిధిగారికి సంపఱడిన విజ్ఞాపనపత్రమునందు సామ్రాజ్యశాసనసభలో నియోజితసభ్యులలో ముగ్గురు లేప్ప తక్కినవారందరూ సంతకములు చేసిరి. దొరతనమువారిచే నియమితులైన వారు ప్రజాప్రతినిధులు కాబాలరు; గాన వారి సంతకములను కోరలేదు. నియోజితులలో పాశ్చాత్యు లిద్దరుగలరుగాని వారిలో నాలోచింపలేదు. కాన మొదట నియోజితులు సనధికారులు నగు భారతీయసభ్యులు 19 గురు మాత్రమే సంతకములు చేసిరి. మహమ్మదీయులలో మహమ్మదాబాదు రాజుగారును సర్ ఇబ్రహీం రహింతుల్లాగారును హక్ గారును చేవ్రాట్లు చేసిరి.

క్రొత్తరైల్వే

సింలా, అక్టోబరు 6:— జస్సోరునుండి ఖర్కీగఱము నకు 50 మైళ్ల పొడుగున 5 అండ్ అండ్ వెడల్పుగల రైలు మార్గమును నిర్మింపబడుటకు రైలువే బోర్డువారు ప్రయత్నించిరి.

సేనాధిపతిగారు
సింలా, అక్టోబరు 6:— 30.9.16 వ తేదీతో సంతకున వారము 5290 మందికి శ్యాధిపోకినది. 4059 మంది మృతి పొందిరి. మహమ్మదీయులలో మృతుల సంఖ్య 1089. మృతులలో 1278. మహమ్మదీయులలో మృతుల సంఖ్య 39. వంజాబు 46. బర్మా 61. మహమ్మదీయులు 563. మైసూరు సంస్థానము 431. హైదరాబాదు సంస్థానము 916. మధ్య ఇండియా 45.

రైలుగట్టు.

మోధపురము అక్టోబరు 6:— ఫోలోడికాఖిలో బుద్ధు సహాధరి వడచుచున్నది.

రైలువేగట్టు తెగుట

మొంట్ గంగ ధవార్ మదులకు వరదలు వచ్చుటచే నెయిట్ పూరు చింద్యారాపై లుమాగ్గమునందు, నెయిట్ పూరు మొంట్ స్టేషనుల నడుమ 696 వ మైలు యొద్ద 5 వ రైలీనాడు గట్టు తెగినది. ప్రమాదమెన్నియు గలుగ లేదు. మరి 4 దినము లలో మార్గము నుత్తర భాగమున తెలియుచున్నదని జబ్బు నొప్పునుండి తంత్రీవార్త వచ్చినది.

ఇండియా కోర్టుకును చట్టము.

సింహ, అక్టోబరు 6:— ఈచట్టము పరిషియాతీరములో దేశము హక్కులలో నుండునట్టి వచ్చునని ఇండియా గజెట్టులో ప్రకటింపబడినది.

దక్షిణహిందూస్థానము

కనకరాజు బాడ్మింటను పందెము.

రాజమండ్రి, అక్టోబరు 7:— ఈవారమున కుంబలో నీపందెము రాజమండ్రి నిండిల్లు. “ప్రెండ్లు యూనియను” సంఘములకు జరిగినది. నిన్నునుకడపటి ఆటలో ఎన్ని చిక్కులు వచ్చినను చివరకు ప్రెండ్లు యూనియనువారే నెగ్గిరి. వరుసగా మూడు సంవత్సరములను వారే గెలుచుటచే వెండిగన్నె వారికి కాశ్యత్కముగ నెరిగిపోయినది. వారికెస్తావకు పసిడి పతక మియ్యబడినది.

మైసూరు

దసరా ఉత్సవము.

మైసూరు, అక్టోబరు 7:— మైసూరులో దసరా ఉత్సవమున రాజుగారును, మహారాజుగారును, యువరాజుగారును ఏనుగుమీద స్వారిచేయుచు సాయంకాలము 4 గంటలకు రాజప్రాసాదమును వదిలి శ్రీరంగవట్టుము గేటుకు పోవుచు దారిలో భవానిగుంటపమునకు బోయిరి. కెంటుపటాకమువారు శ్రీవారికి సన్మానకరములను జరిపితిరి మైసూరు ఆంగ్లికపటాలమువారు సక్రమముగ గౌరవాధ్యక్షుని శిరంగులన గాల్చిరి. ఈయంత్రవమునకు యూరోపియనులను హిందువుల ననేకులు వచ్చిరి. రాత్రి 9 1/2 గంటకు శ్రీవారు మఱు ప్రాసాదమునకు వెళ్ళెడిరి.

మైసూరు ప్రతినిధి సభ

ఈనెల 7 వ తేదీని సభాసమావేశమున కాదురబిల్లా ప్రతినిధులు డా. వా. కృష్ణారావుగారు ముగ్గురు వాక్యములు చేసి మైసూరు కలెక్టరును కేసి. మైసూరు కలెక్టరు మహమ్మదాబాదు రాజ్యదర్శి మహమ్మదాబాదు ఆబ్దులుఖానుగారు ఆధికారవహితులు. దవాను మర్ ఎ. విశ్వేశ్వరయ్య కే. సి. ఐ. ఇ. గారికి సమర్పించిరి.

బొంబాయి

బొంబాయి ప్యాస్పోర్టు

బొంబాయి, అక్టోబరు 6:— సాధారణముగా బొంబాయి నావధానిలో నివసించని వారికి ఎవరికిని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్యాస్పోర్టుల నిచ్చుటలేదు. ఇయ్యైన కేసులందు మాత్రము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల వారితో యొడించి ప్యాస్పోర్టుల నిచ్చెదరు.

ఇటలీ చేయుచు గాని ప్రగూఢికులు ఇటలీ రేవులకు పోగోరు నెడల వారు ముండ్రిగా కలకత్తావరదక్షి ఇటలీ దేశపు ముఖ్య రాయబారి యొక ప్యాస్పోర్టుల వీడికోనని పోనియబడుదు. హిందూదేశమునందును ఏ ఇటలీ రాయబారి యొను ప్యాస్పోర్టుల నీయవచ్చును.

దత్తీణ హిందూ దేశపు పర్వతములపైన నెరుగు కాశీచిట్ట నుండి హరిద్రముల నాంబుముగా విత్తులను
 దక్కగ ప్రత్యేకించి వడోపి శాస్త్రజ్ఞులను పట్టు (జిల్లు సంమలము) కట్టి దక్షిణ హిందూదేశమున రైలుప్రవహుల
 ద్దతుండు ఎయ్యారికై వ్రాసిన పేరు ఈ గురుభగవంతుల గ్రంథము
 పరిశ్రాంతి 7 శా. రూ. 540 | చిరుకము 7 శా. రూ. 420
 పలకపత్తులు నెద్దవి, రూ. 480 | చుట్టర్లము ఖగ్గున ప్రత్యేకము
 చాల పంచివిత్తుల ఇట్లువంటివి ఎక్కడను దొరకవు స్వాంతలబ్ధి ఉచితము
 గణిత అందు కంపెనీ, నెం 39, తింబుశెట్టి విధి గు. దాసు

THE GREAT WAR.

Somme Offensive: Continued French Progress.

GERMAN PEACE TERMS TO BELGIUM.

Spurned by King Albert.

Fresh Roumanian Offensive: In Central Transylvania.

RUSSIAN FRONT: FIERCE BATTLE PROGRESSING.

Allied Advance in Balkans: Nevoljen Occupied.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT.

SOMME OPERATIONS.

Enemy's New Tactics.

An Expedient of Desperation.

ALLAHABAD, October 5.
LONDON, October 5. A press correspondent on the British front mentions indications that the enemy are adopting new tactics in consequence of their terrific losses, offering little resistance to our initial attack, holding their chief troops further back and then counter-attacking as hard as they can. The front trenches have several times lately been lightly held by men, who seem to have had orders to use their rifles and machineguns for all they were worth and then either run or surrender. The correspondent adds: "If this is being adopted as a settled policy it is an expedient of desperation. We have fairly clear knowledge of the enormous losses our artillery has inflicted on the supporting troops behind, and the enemy's losses in the counter-attacks have often been most disastrous. Whatever he does we shall continue to beat him back, for our men are better than his. Every new shift is only an evidence that he is getting nearer his wits' end." (Pioneer Cable.)

Continued French Progress.

Enemy Military Station Shelled.

LONDON, October 6.
PARIS. La-t's communique said: North of the Somme we continued to progress east of Morval and repulsed a strong counter-attack on our new trench north of Fregcourt. Enemy artillery has been very active south of the Somme. Our heavy guns in Woevre shelled the military station at St. Benoit, where much movement was reported, causing a great fire.

Big British Captures.

LONDON, October 6.
The British communique says:—There is little noteworthy except enemy shelling in Guendecourt neighbourhood. Two enemy counter-attacks in Thiepval area were severely handled and repulsed. Between July 1st and September 30th besides much other material we captured or recovered on the Somme battlefield twenty-nine heavy guns and howitzers, ninety-two field guns and howitzers, one hundred and three trench guns and three hundred and ninety-seven machine-guns.

British Advance.

LONDON, October 6.
British communique says:—We advanced our position north east of Eaucourt-L'Abbaye. There was considerable artillery activity during the night south of the river Ancre. We discharged gas east of Loos and east of Armentieres. Three raiding parties successfully entered the enemy trenches in Loos area and two south of Arras.

Artillery Activity.

Paris communique says north of Somme there was reciprocal artillery fire. There was fairly great reciprocal artillery firing in the region of Verdun. The enemy bombarded Folvre hill and Lafre wood. In spite of unfavourable weather aeroplanes were busy pursuing hostile machines and reconnoitring.

Balkan Theatre.

Allied Advance in Balkans.

Bulgarian Defences Broken.

LONDON, October 6.
The Allied forces in Macedonia advancing on a line between Kajmakalan and Florina have broken the Bulgarian defences on a wide front, and reached a crescent shaped line which at its extreme curve at Kenali is within ten miles of Monastir.

Nevoljen Occupied.

LONDON, October 6.
British official message from Salonika says, we have occupied Nevoljen without loss. The enemy evacuated the place when we began bombardment. The enemy is inactive elsewhere on the Struma front. We took 342 prisoners in the recent operations.

Enemy Retreating Before British

PARIS. The official message from Salonika says: the enemy are retreating before British on Struma. Violent fighting is proceeding along entire Mezali Kenali Gradnica front in Cerna region. Our aircraft displayed great activity over enemy's railway lines.

Great Britain

A Military Appointment.

LONDON, October 6.
Honorary Major General Arthur Henry Taylor has been gazetted Colonel of the Twenty-first Lancers.

Silver Report.

LONDON, October 6.
Montagu's silver report says the appearance of the market is less robust but there seems no reason to doubt that undertone will continue good. Approximation of price to thirtythree pence provoked sales from China. Such sales even if not large affect the market for there is always a possibility of quantity increasing. Mere fact of China selling influences other selling and speculators are disposed to take their profits and Indian hazards whose adverse views regarding future of silver are notorious immediately feel depressed. Retrogression in the prices is the natural outcome of these circumstances.

Obituary.

LONDON, October 6.
The death is announced of Sir Richard Awdry.

France.

Second French War Loan.

LONDON, October 6.
PARIS. The second French war loan opens to-day for an unlimited amount.

RUSSIA.

Russia Remunitioned.

LAHORE, October 5.
LONDON, October 5th. Several messages since the resumption of the Russian advance have suggested that she has been remunitioned. A former Russian Ambassador to Italy, who is revisiting Rome, is reported as saying that Russia has and will always have thanks to her own efforts and the aid of her allies, munitions increasingly sufficient for her needs. (C. & M. Gazette Cable.)

Russian Objective Volhynia.

LAHORE, October 5.
The "Lokalanzeigers" correspondent on the western front states that numerous trains have arrived at Lutsk from Kiev and from Kory. The Russian have enormous quantities of munitions and are attacking on a front of 25 kilometres, the objective being Vladimir Volynsk. (C. & M. Gazette Cable.)

Fierce Battle Progressing.

Enemy Obstinate Resisting.

LONDON, October 6.
Russian communique says in the direction of Zloczew, twenty miles south of Brody, a fierce battle is proceeding. The enemy is obstinately resisting. We have taken 50 prisoners here. We have captured some enemy positions in the region south of Brzezany, subsequently repelling repeated German and Turkish counter-attacks.

We continued to advance on the coastal front in Caucasus towards the Karshudaras river.

Greece.

THE CRISIS IN GREECE.

Why Cabinet Resigned.

LONDON, October 6.
A telegram from Athens says that the real reason for the Cabinet's resignation is that the majority of Ministers proposed that Greece should join the Entente immediately, but the King disagreed.

TELEGRAMS.

M. Venezelos Sceptical.

A telegram from Canea says that M. Venezelos said in an interview that he remained sceptical as to the meaning of the change of Government in Athens so long as King Constantine did not order mobilisation.

Germany.

Peace Terms to Belgium.

Spurned by King Albert

LONDON, October 6.
The "New York Tribune" says that German agents recently suggested new terms of peace to the King of the Belgians, who spurned them.

JAPAN.

THE JAP CABINET CRISIS.

Resignation of the Ministry.

LONDON, October 6.
TOKYO.—The Okuma cabinet has resigned. The Mikado has summoned Marshal Terauchi.

NORWAY.

War on Merchantmen.

Norwegian Steamer Sunk.

LONDON, October 6.
The Norwegian Steamer "Ada" has been sunk.

ROUMANIA.

ROUMANIAN OFFENSIVE.

Enemy Abandon Towns.

LAHORE, October 5.
A Rome message says that most cheerful reports are being received from Dobrudja. It is reported that the enemy is abandoning Turtukai and Silistria and refraining from a general retreat. Only recent rains have swamped the country. (C. & M. Gazette Cable.)

A Mutilated Message.

LAHORE, October 5.
LONDON, October 5. "The German press is making similar fuss over Roteturm pass as over Turtukai and Silistria" meaning of above message (published in our issue of October 5) was entirely charged by mutilation while passing of over wires. Omission of the words "over the Roteturm pass" made it appear that the Germans were claiming that their illusory success at Turtukai and Silistria was as important as stoppage of the Russian offensive in the Carpathians 18 months ago. (C. & M. Gazette Cable.)

Roumanian Demonstration

on the Danube.

Fighting on Dobrudja Front.

LONDON, October 6.
BUKHAREST. A communique says: Our forces which crossed the Danube between Rustchuk and Turtukai, having concluded their demonstration, have retired to the left bank. Very violent fighting continues on the whole Dobrudja front. We have captured enemy fortifications in the region of Paraja near Brasso after three days' fighting.

Fresh Roumanian Offensive.

LONDON, October 6.
Paraja mentioned in the Roumanian communique is between Brasso and Dornawacz. Thus it is clear that the Roumanians have started a fresh offensive in central Transylvania.

The Invasion of Bulgaria.

A Preconceived Plan.

ALLAHABAD, October 5.
LONDON, October 5th. The Roumanian invasion of Bulgaria is a part of a preconceived plan for the moment when the Bulgarians and their allies should have become involved in operations at other points. Thus Mackensen was allowed to advance north away from Bulgaria. German reinforcements held ready to send against Roumania were absorbed in the north before Roumania made her move against Bulgaria. Mackensen has not only been drawn up north against the Russian troops and been defeated, but has been strategically beaten by the move on Sofia, which he elected to leave uncovered to carry on his own invasion scheme. The Germans were led to believe that the Roumanian invasion would be confined to Transylvania, as defensive troops only were left on the Danube. When the Bulgarians withdrew the troops from the strong river positions covering Sofia to stem General Mackensen's retirement in the Dobrudja, the way was opened for the difficult crossing of the Danube, which the Roumanians have now made. (Pioneer Cable.)

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

WIRE.

Simla.

Official War News.

Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 6.
The following telegram, dated the 5th instant, was received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Heavy rain is again impeding the operation on the Somme. Fighting near Eaucourt-L'Abbaye is proceeding satisfactorily.

TELEGRAMS.

The French have captured the important trench at Rancourt.

The Italians captured Guldrien Peak in Brenta valley and repulsed Austrian attack on the slopes of Mount Stel in upper Gordevole.

Dense German columns endeavoured to attack south west of Dvinsk but were driven back by Russian fire. German attack on the river Secret in Khinkostaskin sector was also repulsed. The Russians have been attacking in great force in Zatursky region in the direction of Vladimir Volynsk south of Kovel and west of Lutsk and captured in some places portions of enemy positions but the enemy is showing most stubborn resistance. Fierce fighting continues north of Halicz and west of the river Zlota Lipa. The enemy having brought considerable reserves launched a counter-attacks which was repulsed.

Fighting continues in Transylvania north of Fogaras and Austro-Germans have withdrawn before superior Rumanian forces. Rumanian attacks in the Dobrudja continued violently over the whole front. The enemy is offering very stubborn resistance.

As a result of victorious actions of the Servians the Bulgarians have abandoned their positions on Starokogrob and the river Brod and are retreating in the direction of Monstir. The Servians have occupied Feutich and the French Petrak and Brihnt northeast of Feutich. The British have captured Tenikent east of Struma.

Special Indian Army Order.

Farewell Message by Sir Beauchamp Duff.

SIMLA, October 6.

The special Indian Army Order issued to-day publishes the following farewell message by General Sir Beauchamp Duff in saying good-bye to the Army in India: "I desire to place on record my appreciation of the distinguished service rendered by all ranks, both in this country and overseas. The British and Indian soldiers of the army with which I have served so many years have overcome new dangers and difficulties with the old undiminished spirit for which they have always been renowned and in parting with them I leave India knowing that they will continue to add to the glorious traditions which they have inherited and have so proudly upheld during the present war."

Calcutta.

New Companies.

CALCUTTA, October 6.

August was an extraordinarily active month for company promoting in India. Twenty-one companies were floated with a capital of five and a half crores of rupees in the previous four months. The total number of companies formed was thirty a total capital of only one crore and a half. The biggest companies started in August were the Andhra Valley Power Supply Co. [Tata and Co.] two crores and ten lakhs; Orient Jute Mills, one crore; Ganges Trading and Transport Co. one crore; Ganges Jute Mills, fifty-one lakhs; India Jute Co., thirty seven and half lakhs, and Hotels of India (registered in Simla for hotel-keeping) thirty lakhs. Two well-known retail shops have been converted into companies, William Heath Calcutta tailor, at seventy thousand, and Minch and Co., Lahore, Jewellers, at thirty thousand. The largest new planting company is the Purbapore Co. for cultivation of sugar and indigo, registered in Calcutta for 12 lakhs.

Rajah's Outchery Buildings.

Searched By C. I. D. Officers.

CALCUTTA, October 7.

Recently the Tipperah Raj "outchery" buildings were searched by C. I. D. and three Raj officers were arrested. It is stated that some notorious anarchists are hiding in Tipperah and working there.

Bombay.

An Election Enquiry.

POONA, October 6.

The enquiry into the election of the Hon'ble Mr. Jinnah was continued by Mr. Perceval, District Judge, Poona, to-day.

Mr. Jinnah continued the cross-examination of Syed Gulam Mahomed Rafid. This tended to show the part taken by the witness in canvassing for Moulvie Rafudin. He said that he did not bring the Hon'ble Mr. Pathan to his house in order that he might influence Mr. Pathan to vote for Moulvie Rafudin. Witness did not see Rafudin in the same train when he came to Poona. On the morning of the 20th June he heard that Mr. Rafudin was in the train, but did not see him. He denied that the object of his visit to the Hon'ble Mr. Pathan on the morning of the 20th June was for the purpose of persuading him to give Rafudin his vote. He did not go to the book shop of one Moosajee Jafferjee in Poona in order to canvass the vote of the Hon'ble Mr. Ebrahimji Adamjee Firbhoy. As Rafudin was already there talking to Firbhoy he asked Firbhoy to give Rafudin his vote. It was a pure coincidence his meeting Rafudin in Moosajee's shop. Gulam Ahmed did not tell him that any one was present when Mr. Ebrahim Haroon thrust notes for Rs. 500 on him for the purpose of getting him to influence the Hon'ble Mr. Pathan to give his vote to Mr. Jinnah. Witnesses could not say if Rafudin had told him in August that he wanted Gulam Ahmed to make an affidavit. He did not go with Rafudin Gulam Ahmed and one Tayab Sait to Bir Chisti in order to influence Gulam Ahmed to make affidavit.

The next witness, Comer Sabib Munibhai, gave the details of how he had been solemnly assured by Gulam Ahmed in the name of Pir that Mr. Ebrahim Haroon had thrust Rs. 500 on him in order that he might influence the Hon'ble Mr. Pathan to give Mr. Jinnah his vote for the Imperial Council. This was not very long after Mr. Jinnah had left after visiting Mr. Pathan on the 20th June. Later on the 8th August, witness said he was present in Moulvie Rafudin's house when Gulam Ahmed wrote out the facts of the Rs. 500 bribe. He, Reader Major Monohar Khan and a man named Salaudin saw and read the letter as it

was on the file of the Cantonment Magistrate, where it was produced by the order of the Court by Moulvie Rafudin Ahmed, against whom Gulam Ahmed had laid a complaint.

Mr. Binning now asked Mr. Perceval to obtain the letter from the Cantonment Magistrate, Mr. Jinnah said in that case he would defer cross-examining this witness.

Passports in Bombay.

BOMBAY, October 6.

It is notified that passports will not be ordinarily granted by the Bombay Government to persons, who are not habitually resident in the Bombay presidency. Exception will be made in urgent cases only after consultation with the local Government concerned.

Complainant in Deportation Case.

Sent to Sanand in Ahmedabad District.

BOMBAY, October 6.

Allarkhia Abba alias Allaya the complainant in the deportation case recently disposed of by the Fourth Presidency Magistrate has been sent by the Bombay Government to Sanand in Ahmedabad District where he will have to stay until further orders.

PUNJAB.

Damage by Floods.

LUCKNOW, October 6.

It is announced that about 3,000 houses have collapsed as a result of the floods in Mirzapur district. The kharif crop has been ruined, but there is hope of recovering fodder. Suspensions of land revenue will be necessary in certain villages. The monsoon is continuing to give heavy rain in Lucknow, where the average has been largely exceeded.

United Provinces.

Constitutional Changes After War.

Memorandum Signed by Some Elected Members

ALLAHABAD, October 6.

The "Leader" understands that the memorandum on constitutional changes submitted to the Viceroy by the Non-official members of the Imperial Legislative Council was signed by all the elected Indian members with the exception of three. Nominated members were not asked as they were not regarded as representatives of the people. The European members (elected) only two in number, were not consulted. The memorandum was signed by 19 non-official elected Indian members and the Mahomedan signatories included the Rajah of Mahmudabad, Sir Ibrahim Rahimtullah and Mr. Haque.

Central Provinces.

Excessive Flood in Jubbulpore District.

Railway Line Breached.

Jubbulpore, October 7.—Owing to the excessive flood in the Wainganga and Thawar rivers the line at mile 696 between Nainpur and Keolari on the Nainpur Chindwara branch (narrow gauge) was breached for 500 feet at 16 hours on the 5th instant. No injury was caused to the passengers or damage to the railway rolling stock. Transhipment of passengers' mails and luggage is proceeding and it is hoped to resume through running in four days.

Another Report.

Owing to the excessive floods in the Wainganga, Bagh and Sonbir rivers from midnight on the 5th instant, rendering transhipment impossible, all traffic between Birsola and Samnapur stations on Gondia Jubbulpore section (narrow gauge) has to be temporarily suspended; but Sonbir has now subsided and traffic between Samnapur and Hatta Road resumed from 20 hours date. The Wainganga and Bagh are now subsiding and it is hoped through running will be resumed within twenty four hours. No injury to passengers or damage to rolling stock were caused and no very serious damage to permanent way is anticipated.

MYSORE.

The Dussara Procession.

Witnessed by a Large Crowd.

MYSORE, October 7.

The Dussara procession came off last night and was witnessed by large crowds of people. The procession lasted for about five hours. His Highness accompanied by the Yuvaraja on a state elephant preceded by Mysore troops started from the Palace after four in the evening and went to Banni Mantap on the way to Seringapatam gate. His Highness received an ovation en route and a party of Kent's lined on the route heartily cheered His Highness. After reaching the Mantap His Highness reviewed the Mysore Horse and Bodyguards and received salute. A large gathering of European ladies and gentlemen were present at the Mantap to witness the parade. It was past half past nine when the procession returned to the Palace through the magnificently illuminated streets.

European Durbar.

At the European durbar on Thursday in addition to the guests, whose names were mentioned, there also were present Justice and Mrs. Parlett of Burma and Colonel Lloyd Jones of His Majesty's Mint in Bombay.

BRIEF TELEGRAMS.

The hospital ship "Nabha" will be built in Bombay.

Sir Charles Munro, new Commander-in-Chief in India arrived in Bombay by mail steamer yesterday morning.

Says a Jodhpur, message:—Through communication has been restored on Phalodi Branch for train service as usual.

Mortality from plague in India during the week ending the 30th September was 5290 seizures resulting in 4059 deaths. Provincial figures were:—Bombay 1650 deaths, Madras 278 Bihar and Orissa 30, United Provinces 39, the Punjab 46, Burma 61, Central Provinces 563, Mysore State 431, Hyderabad State 916 and Central India 45.

A press communique states:—Travellers of non-Italian nationality desiring to land at Italian ports will not be permitted to do so unless they first obtain on their passports the visa of the Consul-General for Italy at Calcutta. No other Italian Consular officer in India can grant the necessary visa. Passports will be forwarded for visa to the Consul-General by the officer who grants passports or who endorses it for journey to an Italian port.

Up to the date the United Provinces special war fund had been applied in the purchase and equipment of 110 motor ambulances, ten motor launches and a hospital ship for Mesopotamia presented by the Maharajah of Nabha (now summering in Mussooree). Apart from 50 ambulances now at the front, ten more will be supplied to the Admiralty in a few days and a further convoy of 50 is under constitution.

The following is published in the "Gazette of India" Commerce and Industry Department:—

The Governor-General in Council is pleased to appoint the undermentioned officers to act as custodians for the purpose of receiving, holding and dealing with such money as may be paid to them in pursuance of the said act in respect of the territories specified against them. Controller of Hostile Trading Concerns, Bombay, for the Presidency of Bombay [excluding Sind and Aden.]

Controller of Hostile Trading Concerns in Sind for Sind. Controller of Hostile Trading Concerns in Aden for Aden. Home Department:—It is notified that two headships of the district should be placed on the list of appointments open to members of the Provincial Civil Service in the Madras Presidency. His Excellency in Council with the sanction of the Secretary of State is now pleased to announce that the third post of Collector and District Magistrate shall be thrown open to the Provincial Civil Service in that presidency.

His Excellency General Sir Charles Munro becomes an Extraordinary Member of the Council of the Governor-General of India from the date of his assuming the office of Commander in Chief in India.

It is notified that the Indian Court Fees Act of 1870 shall come into operation within the limits of Persian Coast and inland.

It is notified that the Railway Board have sanctioned a reconnaissance survey being carried out by the agency of the Eastern Bengal Railway for a chord railway on the 5ft 6 in gauge from Jessore to Faridpur a distance of about 50 miles.

Latest Telegrams.

Expert Opinion.

PETROGRAD, October 5.

Experts are of opinion that General Hindenburg has concentrated his most formidable forces on the Kovel front in the direction of Vladimir-Volynsk and Sokal. The enemy is resisting most stubbornly General Kaledin's thrust in the attempt to hold the space between Kovel and Lemberg, which the Germans regard as most important strategically.

The Wrecked Zeppelin.

How it was Felled.

LONDON, September 6.

The newspaper account of the destruction of the super-Zeppelin in Essex by Lieutenant Robinson, Sowrey and Brandon, the last named of whom is a New Zealander, says that they ascended together and separated at a height of 10,000 ft. They had been flying in the clouds for two hours when Sowrey and Brandon sighted a Zeppelin which they attacked from different angles and levels, each being unaware of the other's action. Brandon scored several hits in the Zeppelin's tail, and Sowrey fuzilladed her from above. The return fire of the Zeppelin gunners was ineffective. Sowrey landed within a few seconds of the Zeppelin's striking earth. Both aviators were frozen, but speedily revived.

Sowrey, who is twenty-three years of age, was studying for the Indian Civil Service at the outbreak of the war. He went to France as a Second-Lieutenant in the Royal Fusiliers and was wounded at Loos. He was invalided home and seconded to the Royal Flying Corps in June last. He is a friend of Lieutenant Robinson.

Bright Prospects.

PARIS, October 6.

The prospects for the French loan are very bright, as the French people are still offering gold to the Bank of France at an average rate of £300,000 a week. Large subscriptions are expected from England.

చిత్రవార్తలు

ఇంటి పొగచుట్ట.

ఇది కిల్లివైపున కివులలో ప్రతియింటిను మూమూలుగా చుట్టబడుచున్న పొగచుట్టలు మూమూలు పొగచుట్టలవలెనే పట్టబడుచున్నాయి. పొగచుట్టల 2 అడుగుల 5 అంగుళములును వ్యాసము 3 అంగుళములునుండెను. ప్రతియింటిను కిటికీకి క్లిగిన గాక చూపున ఖులాసాగాకాల్చుటకు వీలగునంత ఎత్తున నేలాడునట్లు రెండు కొనలను రెండుదారములుగట్టి నేలాడ నెవరు. ఇంటినున్నవారి కందరికిని అదియేచుట్ట. మాక్కా గాల్చునట్టి ఒకరి తరువాత నొకరుగా ఎవరియిట్ట మున్నంత వీపు వారచుట్టకపోయి దానినంటించి పొగబీల్చి పోవుచుండును. మరల నింకొకరువచ్చి నోటబెట్టుకొనబడిన భాగమును పంపివేసి చుట్ట నంటించి కాల్చుచుండును. ఇటులే ఆ చుట్ట కయిపోవువరకు దానిని కాల్చెదరు. పిమ్మట దానిస్థానమున పరియొక కొత్తచుట్టను నేలాడవీసెదరు. కిల్లివైపునకివులలో పొగచుట్టల పరిక్షాధికారిగా వెల్లిన యువరాజుగారు కిచ్చుట్టను పంపించి తెచ్చి విలియంజూయిలు కళాశాలలోని కష్ట ప్రదర్శనశాలలో నుంచిన.

శతజీవులు.

నాకిద్దరు శతజీవులైన వారిలో నొకనికి 89, రెండవవానికి 92 ఏండ్లును యున్నవి. మా అమ్మకు 93 ఏండ్లున్నవి. వెల్లెంగులు ముగ్గురున్నారు. వారికి వయసుగా 86-88-91 ఏండ్లున్నవి. మేనల్లిద్దరున్నారు. వారికి 81-86 ఏండ్లున్నవి. ఈ ఎవరునుగురికి మొత్తము 707 ఏండ్లున్నవని యొకరు వాసిరి.

ఉరీదీయువాడు.

ఉరీదీయువానికి ప్రతిరోజుకూ 10 పానులు రు. 150 లు ఇచ్చెదరు. ఉరీదీయుడు కుచ్చెరువై నిరూపుకము జరిగిన పిమ్మట మరల నిండితుడు తీమింపబడినచో ఉరీదీయువానికి 5 పాను లిచ్చెదరు.

పండ్లు

అరటిపండ్లు చాల యుపయోగకరము. ఒక యకరము భూమిలో గోధుమలను సాగుచేయుటకంటె అరటితోట వేయుటవలన మరి 25 రెట్లు హెచ్చుపండి జీవించుచున్నవి. రెండవది తియ్యనారంజపండు - అశోధులలో నొక నారింజ చెట్టువలన సాగుతు 25 నేల కాయలువచ్చినవి. వీనిలో నికరము 20000 పండ్లు శుభ్రమైనవి విక్రయింపబడినవి. రిక్కిల 4-5 నేలను పొల్లుబోయినవి.

వాచీ

ఒ.—ఏమిట కను.

రెం.—ఏమియునులేదు. నే నొక వాచీని కొనిలింపితి నని నేనుచేసిరి. నే నిద్దరు లాయరులను వెట్టితిని. 16 గురు సాక్షులను పిలిపించితిని. నా లాయరు లిద్దరును పట్టుదలతో గంటలకొలిది వాదించిరి. కాని కార్యము లేకపోయినది. నాకు నాలుగేండ్లు కనశిక్ష విధించిరి.

ఒ.—నిన్ను క్షమించుట కార్యము కనపడదే.

రెం.—ఒక్కటి మాత్రమే లోటు జరిగినది. కొంగ లించినవాచీ నా కేసులోనే యున్నది. దానిసంగతిని నేను సరచిపోతిని. దానివలన క్షి తప్పినదిగాదు.

ఇల్లాలు - దాని.

ఇ. అయ్యయ్యా. ఇదేమే. నీ చురుగు వెట్టినప్పటి నుండి యింక ఇంక చుడిచిపెట్టుకొని పోవుచున్నది. అప్పుడు తెచ్చిన వస్తున మరి తూజానికి కనబడదు. మానునెలు రావలసిన గుండెకుకర్రలును మాడు కోజులలో తగులబెట్టితిని. తగుల బెట్టితివో దాటించితివో నిన్నెవరు కాయగలరు.

నా. తనలో ఎరుగకపోయి వీరింట ప్రవేశించితిని. ఎప్పుడును నన్నీ చల్లరితల్లి ఈలాగే సాధించి తినుచుండును. శత్రుకము లేదు. ఎంతపొరువుగా వాడినను తుష్టిలేదు. ఎంత శ్రమపడి పనిచేసినను మెప్పులేదు. మేపానులమాట మేవు. మేనే. యజమానులు, ఎరుగుచెప్పనేలే? నని నేను మానుమాడక అన్నమాటల కన్నిటికిని కొంగుబట్టినకొలదిని చురింత అలు సుజేసి మీదెక్కి త్రొక్కుచున్నది. నుంచీకి కోజులుగావు. బూకరిగాండ్రే పందివారుగాని మేదకు లెండులకునుకొరగాదు. మేమందరము కష్టపడడమును మాటలుతినడమును రానున్నా మి మెరుగుల మేనల్లలాగ అన్ని పనులును తానే చేయుచున్నట్లు సచునూనికి త్రాసులోకండెనల ఎదుటబడి మేవానులు

గీవానులు అందుకోవడం అడిగినడడము సందుదొరికితే సంగ్రహించడం - సందుకోసం చూచేవాళ్లకి సందుదొరుకును నే యుండును - మొగముచూచే మూతివినడడము. మొగమెదులైన నక్కవినడడములు - ఏమైనామీ. ఆలాంటివాండ్రే చుంచినారు; విశ్వాసముతో కష్టపడి పనిచేసేవారికి కోజులుగావు. పిచా రించే దాత వీడి. చెప్పిన సాధించును. చెప్పకుండుటకు నా కిష్టము లేదు. ఈసరికే మానుకొని పోవలసినది గాని, బాబు గారు సత్యహాస్యంధ్రులు. ఆయన మొగముగాచి ఈమె ఎన్నిమాటలన్నా పడియుంటున్నాను. ప్రకాశముగా చిత్త మండి కర్రలు అయిపోయి మాడుకోజులయినవి. బొట్టలు గూడ నిన్న రాత్రితో అయిపోయిన వండి.

ఇ.—ఏమీ బొట్టలై పోయినవా? కోజెముడు బొట్టలు - అప్పుడే-అయిపోవడమే. కోని ఎన్నాళ్లయినది? వారము తిగ లేదు నిజముగా నీవు మింగుచున్నావు. అంతకన్నా ఇంకేమి లేదు. మా సంతానము నాశనము చేయుటకు కాపరించినావు.

నా.—తనలో బొట్టలు మింగుచున్నానట. నీవోటి కంతమాటనస్తే అంతమాట అనడమే:

ఇ.—నీకేగాని ఈ సొరుగులో ఒక్క కొవ్వొత్తియు లేదేమి. అది నాదా అయిపోయినవా? ఏమైతర?

నా.—ఏమైనవా? బొట్టలు మింగి తే ములువుగా నార దానికి కొవ్వొత్తులు తిని గొంతుక నునుపుచేసికొన్నాను. మరేమిటి ఇక నేను తెగబడితేగాని బాధములేదు. ఎంతకాల ము నోరు మానుకుని యున్నా ఇదివరకు లేరిదికనుంచి దాన నగుదునా? ఏమియును లేదు. అంతకంతకు అభావాతాళమున కడుగ్రొక్కచున్నాను. అప్పుడే చాలు. నాకంటె పొరువుగా బాగా పనిచేయగల దానిని పెట్టుకొండి నాకేమియును చేత గాదు.

నోటీసు.

ఏలూరులోని ది కృష్ణా జ్యూటు అందు కాలున్ మిక్కుకంపెనీ లిమిటెడు కంపెనీ భాగ స్వాములకు:—

1915 వ సం॥రం ఆఖరుకు కంపెనీకి వచ్చిన లాభము 100-కి. గు. లు చొప్పున భాగస్వాములకు అందరకు పంచిపెట్టుటకు డివిడెండువారంట్లు పంపించి యున్నాము. సదరు డివిడెండువారంట్లు సంతకములు చేసి పంపినవారికి లాభం మొత్తం మనియూర్ల మూలముగాను, రిజిస్టరు, ఇన్ స్ట్రూ రెన్సు మూలముగాను పంపుచున్నాము. కొంత నుంది నద్దనుండి సంతకములు చేసి డివిడెండు కాగితములు యింతవరకు రాలేదు. కొన్ని భాగ స్వాములకు చేరకయే పోస్టు ముద్రలతో తిరిగి వస్తున్నవి. గనుక ఈ నోటీసు చూచుకొన్న తక్షణం డివిడెండు మొత్తం ముట్టని యీ కంపెనీ భాగ స్వాములు స్వయముగా శాజరయిగాని, లేక వారికి పంపబడ్డ డివిడెండువారంట్లు క్రింద సంతక ములు చేసి మాకు పంపిగాని, వారి భాగములకు నచ్చిన లాభం మొత్తములనుతీసికొని వెళ్లవలెను. లాభము ముట్టలేదని తరువాత మమ్మును నిష్కార పెట్టవలెను. చనిపోయిన భాగస్వాముల వారసులు మాడా పై సంగతులు గమనించవలెను.

ఏలూరు. } మోతె గంగరాజు,
29-9-16. } వెక్రటరీ అడ్వ. ప్రెజిడెంట్.

ప క ట న

గుంటూరు జిల్లా గుంటూరు తాలూకా నారా కోడూరు 1, 2 నిడమట్లు 1, 2, 3 బ్లాకులలో చేరి నటువంటిన్ని, 4, 5 యకరముల స్థాల్లుగా యేర్ప రించబడినటువంటిన్ని, భూమి చెట్లతో సహా ఈ నెల 20వ తేదిన గుంటూరు తాలూకా కచేరి వద్ద బహిరంగ వేలము జరుగబడును. వివరము గుం టూరు జిల్లా 1వ అడ్మినిస్ట్రేటరు 1916వ సంవత్సరము గెజటుయందు ప్రచురపరచబడినది.

M. Punchapakasiah,
District Forest Officer.
(571)

చిన్న పురుగులు

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెల్లడుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాతకులా! ఈపురుగువలె రేయింబవళ్లు, నిధినిగా మములేక మీరు పనిచేసినచో మీమీ గృహములలోని నేల

కొట్టెల బంగారుతో నింపబడియుండును. తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి పేరొందిన తే నెట్టిగ సహకారిగా నుండదగినబంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక పువేడించినచిరకాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయి గావలసినవ్యయ. కావున ఇట్టి పరచుకట్టువును

“కామినియా నూనె” సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. వెల్లడుకలను గాలినివ్వను. పుర్రెయందును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిచిత గుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోస మున పడకుడు.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1—0—0 వి. పి. రు. 0—4—0
3-కి రు. 2—10—0 వి. పి. రు. 0—7—0

ఉ చి త ము.

ఈ సుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, అగ్ధజాతీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండుకెమికల్ కంపెనీ.
నెం 155, జుహూనగర్, బొంబాయి.

నర్వవృశ్చిక విష సంజీవిని.

మారు (100) రూపాయలు బహుమతి.

ఏకప్పుడు వచ్చువారు!

నవ్వుమఁ బోదురు !!

తేలుకొంకిబోటు కలన, నుంట పోట్లకు తిగిన పరిహారమును బొంద లేకమిగలకష్టపడువారలకై మేమీ యాషధమును గనిపెట్టితిమి. కుట్టిన చోట నీరుండును డైరెక్ట్ లో ప్రకార ముపయోగించిన ఒకటిరెండు నిమిషములలో నుంటలు పోట్లుపోవును. ఈయాషధమునందు గుణము లేదని ఋజువు చేయు వారలు

మా యాషధమును మాకు తిరుగపంపి తిగుతు నెలవైన మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయే గాక (100) మారురూపాయల బహుమతి సంపాదకును నర్హులగుదురు.

వెల 2 సీసాలు గల ప్యాకెట్టు 1-కి 8 ఆ. పోనేజి 5 అణాలు ఒకచేతడన (2) ప్యాకెట్టు రెప్పింపుకొన్న పోస్తేజి ఉచితము

1 డజన్ ప్యాకెట్టులకు పోస్తేజికో రు. 5-0-0

1 డజన్ ప్యాకెట్టు కొన్న వారికి (1—8—0) వెలగల ఛాన్సలర్ ఫౌంటెన్ పేనా ఇనాము.

స్ట్యాంపిట్ కోరువారు అగ్ధజా స్టాంపు పంపవలెను.

టి. సీతారామ మొదలియారు.

3. కందప్పు మొదలిసిద్ది, తిరువల్లి క్షే.జి, మదరాస్.

“ఇందుమతీ పరిణయము.”
కుమార భూర్జటి ప్రణీతంబగు చక్కని ఆంధ్రకావ్యము. తింపతి వేంకటేశ్వర పరిష్కృతియు.

వెల రు. 0—10—0.
“అప్పారాయ యశస్సుద్రోదయము.”
అణివిళ్ల వేంకట సోమ శూజి చహాకవి ప్రణీతము. సం స్కృతము; అలంకార శాస్త్రము. వెల రు. 2—0—0.

ఈ రెండు గ్రంథములను ఏక కాలమందు కొనగోరు విద్యార్థులకును పుస్తకభాండాగారములకును ఈ 1916 వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెలాఖరు వరకు సగము వెలకి ను బడును.
వలయునారు:—
“మేనేజరు” మునునూరు సంస్థానము, నూజివీడు, కృష్ణాజిల్లా

ప్రపంచ వార్తలు

ఇదివరకు వేసవిలో మేరీరాణిగారు గర్భిణిగా నుండుటకు మంచు పెల్లలను తేప్పించి పెట్టించుచుండిరి. అది భోగపరాయణత్వము దుర్వ్యయమని తలచి ఈ సంవత్సరము మానివేసి ఎండమెండగానున్న పుడు కిటికీల తలుపులను మూసి తెరలనుకట్టింప వారంబించిరి.

బాక్స్ చక్రవర్తిగారి తృతీయపుత్రులగు హెన్రీరాకుమా రుడు గూడ నిజసోదరులగు యువరాజుగారివలె నిరంతరమును చురుకుదనమును గలిగియుందురు. తుణకాలమైన వృధాకాల చూపము చేయరు. ఇతరులు సోమరులుగా నుండుట వారికి గిట్టదు. ఈరాకుమారుడు గూడ ప్రజలయోధుడగునను నూచ నలు గలవు.

వసంతబుతువునందు సాండ్రింగులోను గ్రమ్మమునందు డెన్మార్కులోను కిక్కిరమున స్పాట్లండులోను హేమంతమున మిస్సోధరా సముద్రప్రాంతమునను నివసించవలెనని వైద్యులు ఆత్యాండా రాణిగారికి కాలనియను మేర్పరిచిరి. యుద్ధ మూంఢ మైనప్పటి నుండియు రాజమాత లండనునగరమును విడువకున్నను తమ హాకోగ్యము బాగుగనే యున్నదని క్రీవాని వ్రాసిరి.

ఈన చక్రవర్తిగారి దగ్గర బంధువులలో నిద్దరు జన్మసి దేశపు సంబంధములను చేసికొనుట కలన జర్మనుల పక్షము ననే యుండిరి. వ్రున్న ఆల్బర్టుగారికి పెల్వీస్ గు హలస్టేను సంస్థానముగలను. ఆయన భూములన్నియు పెల్వీస్ గులో నున్నవి. గాన నాతడు విక్టోరియా మహారాణిగారి యనుమదై కను బర్మనుల పక్షముననే యుండెను. ఆల్బెర్టుగారు తల్లి జర్మనుదేశపు స్త్రీ. అతనిభార్యగూడ జర్మనీవడుచు. అతడు విక్టోరియా మహారాణి గారి భర్తయగు (కోబర్గ్)ప్రీమ్స్ ఆల్బర్టుగారి మనుమడుగుటచేతనే సాలకు 60,000 పౌనుల యాదా యముగల సంస్థానమునకు హక్కుగారు డగుట తటస్థించినను అతడుగూడ జర్మనుల పక్షముననే యుండెను.

యూలీవాంట్సు నరగా పనిచేయుతేరనట పొరబాటు. పని పూర్తిగా తేకపోయినపుడే చిన్నయను వారికిగూడ ముంజితనము కనబడును గానిచేతినిండ పనియున్నచో వయసు హెచ్చినవారికిగూడ ముంజితనము కనబడును. మెసపొటేమి యా కమిషనుకు నియమింపబడిన నో సిక్రియను బ్రిడ్జిగారికి 77 ఏండ్లున్నది. ఆస్ట్రియగుగారు మొదట మంత్రివర్గములో చేరునదికి గ్లాడుస్టును గారికి 83 ఏండ్లున్నను ఆయనకు శరీర దౌర్బల్యముగాని ఆలోచన శక్తిగాని కొంచెమైనను తగ్గలేదు. అంతకుపూర్వము బాకస్సు కీల్డుగారు 77 ఏండ్లు నిండినతరు వార గూడ మంత్రిగా నుండిరి. మంత్రిత్వమును మాకగానే పనితేక పోవుటవలననే ఆతనికి మరణము కలిగినదని ఆస్ట్రియ గారు తలచిరి.

గవ్యా చక్రవర్తిగారికి యువము పరమైనది. ఆమె కళా జముగ దున్నులకేరి. ఏవో వార్షికోత్సవ భాగవదుండును గాని

1914 వ సంవత్సరము ఆగస్టు నెలనుండియు ఆమె అతిమరుకు గా రెక్కాకాసుపనులు తేయుచున్నారు. రజరంగమునకుగూడ తరుచుగ పోవుచున్నారు. ఆమె యిట్లు సామాన్య స్త్రీ కలె పని చేయుచుండుటవలన సైనికులంద రామె నత్యధిక భక్తితో చూచెదరు. చిన్నతనమున నామె చాలా డెంకతనముగా నుండెను. ఆమె యపుడు రాజసమే తేకుండ పనిచేసి యుండెను. తల్లిదండ్రుల చుప్పగడ అట్టిది. 1884 వ సంవత్సర మున మొదటిసారి ఆమెయును రమ్యాచక్రవర్తియు నొండొరుల చూచుకొనిరి. అప్పుడే అమరాగ ముంతురించినను నుతనంబం ధములగు నాటంకములవలన మరి 10 ఏండ్లవరకునుగూడ వెండి కాలేదు.

ప్రస్తుతమున్న జపాను చక్రవర్తిగారు కుస్తీపట్లు బాగుగా పట్టుగలరు. ఇతడుగొప్పయోధుడు. ఇతనికియుద్ధ నైపుణ్యమును చారిత్రకజ్ఞానమును చాల హెచ్చు ఇతడతిభాల్య దశలోనుండ గనే దేశరక్షణ విషయములలో నెక్కువశ్రద్ధ వహించునట్లు తండ్రిగానుచేసిరి. ఇతనికి కుస్తీనేర్పి చాలపేదనారును మిక్కిలి తక్కువదజ్జా వారునగు బాలురతోగూడ కుస్తీ పట్టించు చుం డిరి. చక్రవర్తి పుత్రుడు తనసమానులతోనే గానికుస్తీ పట్టరా దను అహంభావమేమియు కనుకటి చక్రవర్తిగారికి తేకుండు టచే వారటులచేసిరి. అందువలనకుమారునికిగూడ నట్టి అహం భావము తేకుండపోయినది. ఒక సారి పెద్దకుస్తీ జరిగినది ఆకుస్తీకి వెనుకటి చక్రవర్తిగారును వారి కుమారుడగు ఇప్పటి చక్రవర్తి గారునుగూడ వెల్లిరి. కుమారుడు చాలమంది తో కుస్తీపట్టి యోడించెను. పిమ్మట నొకవ్యవసాయదారుని కొడుకు కుస్తీపట్టుటకు వచ్చెను. అతడు నుంచి బలశాలిగా కనుపడుటచే రాజపుత్రుడతని నాలువజాలడిని అందరును తల చిరి. ఆయనను రాకుమారుడు వెనువీయక వానితో కుస్తీపట్టె నుగాని యోడిపోయి వ్యవసాయదారుని కొడుకు కాలిచెనని యెప్పుకొనెను. తరువాత తనపుత్రునికాలించిన ఆ యువకుని చక్రవర్తిగారు విలిపించిరి. అతడు తనకు చక్రవర్తి కామన్న రాకుమారు నోడించితని సిగ్గుపడెను. “వత్సా నీవు న్నేటినుండి నాకుమారు ని ప్రాణ స్నేహితు ల లా నొకడ వై నిరంతర మాతని నెడబాటుండుము; అతడు పాఠశాలలో చదువునంత కాలము నతనిపత్నినే భుజించి అతనిపక్కనే పరుండి అరనిలోడనే చదువుకొనుము. అతడు చక్రవర్తియైన పిమ్మట నీరంటి వారెందరో అతనికి కావలసియుందురు.” అని చక్రవర్తిగా రావ్యవసాయదారుని కొడుకుతో చెప్పిరి. తదాదిగా సార్వభౌముని జేష్ఠపుత్రుడును పాలము కాపరి మోటుబిడ్డడును ప్రాణ స్నేహితులైతరులైన నెడబాటుండు నుండిరి. ఇప్పటిచక్రవర్తిగారికి ప్రజాపరిపాల నాభిమానము హెచ్చుగ నుండుట కట్టిసహవాసమే కాగణముని కొందరు తలంచెదరు.

ప్రకటన

ఆంధ్రపత్రికా సంచార కార్యదర్శియగు శ్రీ యుత కైవా శేషాదిత్యగారు పత్రికా పక్షమున దత్తనుండలములలో బని చేయుచున్నారు. కాన ఆంధ్రసోదరులు వారికి దోడ్పడి పత్రికాప్రచారము నభివృద్ధి జేసిరింప బ్రార్థితులు. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక.

గృహ కృత్యములు.

కరమంచములు శుభ్రముగానుండుటకు వేడినీళ్లలో (ఆలము) పట్టికి వేసి దానిలో గుడ్డముంచి తుడువవలెను.

వేసవికాలములో పాలుచెడిపోతుండుటకు పాలాత్రిను కొని రాగానే పాలలోనొక చిన్న చిటికెడు సోడాకార్బు నేటు గుండ కలపవలెను.

తెల్లబట్టమీద గడ్డితేక పండుమచ్చతగిలినచో ఆడాగు మీద పారేసిని రాసిపొకరికి వేయవలెను. దానినుడక బెట్టిన ఆడాగు పోవును.

జేబురుమాళ్లను జాడించునపుడు నీళ్లలో వసకొమ్మ (ఆరిసు)వేసిజాడించినచో మంచిసువాసన కలుగును.

తేయాకునుగాని కాఫీగుండనుకాని వేసి నీళ్లుమరగబెట్టి అందులో తెల్లనికిటికీల గుమ్మముల తెరగుడ్డలను ముంచినచో చక్కని రంగు ఏర్పడును.

ఆంధ్రీకృత లఘు కౌముది:—సుప్రసిద్ధ పండితు లును కీర్తిశేషులు నగు శొంఠి భద్రాద్రిరామశాస్త్రిల వారిచే నాంధ్రీకృతమైన లఘుకౌముది గ్రంథమును శాస్త్రిలవారి పుత్రులగు శొంఠి గంగాధర రామమూర్తిగారు నిడదవోలు నుండి మాతాశ్రావ్యమున కంపుటచే కృతజ్ఞాన్ భార్యక ముగ నందుకొంటిమి,

చెన్నపురి - ఆంధ్రసభ.

విజయదశమి యుత్సవము. నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు ప్రాగ్రాసిపు యూ నియమాలలో ఆంధ్రసభవారు విజయదశమి యుత్సవమును జరిపిరి. కే. వేంకట్రామానాయుడుగా రధ్యక్షత వహించిరి దైవప్రార్థనముతో సభ ప్రారంభింప బడినది. విజయదశ మినిగూర్చి వేదురుమూడి శేషగిరి రావుగారును గాడిన్ పూరిసర్వోత్తమరావు ఎం. ఏ. గారును గద్దేరంగయ్య నాయుడు గారును సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారును ఉపన్యసించిరి. పిమ్మట నధ్యక్షులు సారాంశమును వివరించిరి. మంగళగానముతో సభ ముగింపబడినది. అధ్యక్షులకు పుష్పమాలయును పుష్పగుచ్ఛ మును సభ్యుల కందకరికిని ఫలములును తాంబూలములు నొసంగి సత్కరించిరి.

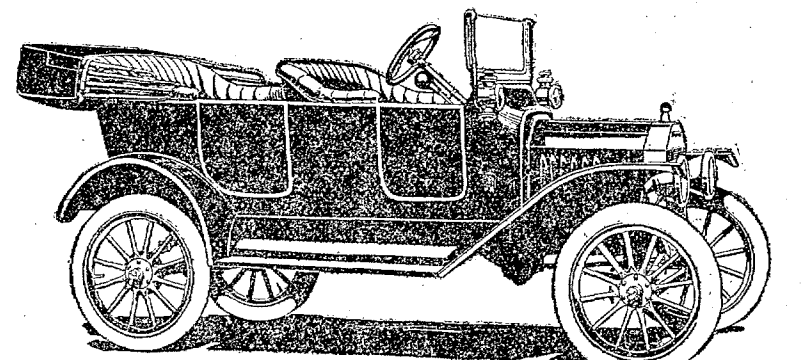
నీవు ఇల్లుకట్టెదవా? అట్లయిన కాట్టు ఆయిరక కాలమ్ము, స్పిరల్ డ్రైయిర్ కేసెసు, ఆర్న మెంటుల రెయి లింగు వగైరాలకు, సి. గోపాలనాయుక్ అండు సన్న జేసిక పొండి మద్రాసు వారికి వ్రాయుము.

సర్వతేలు విషనంబివి (రిజిస్టరు) ఏష్యుచునమ్మవాన నవుగను బోదుగు. గుణము తేనియెడల 100 రూపాయలు యినామివ్వ బడును. ఒక అణా స్తంపు పంపిన సాం పిలు పాకెట్ల ఉచితముగా పంపబడును. వి. ఎ. ఎస్. పాటి, 3, ఇరుళప్పకొప్పి, మద్రాస్

పోర్టు ట్యూరింగు మోటారు బండి.

5 గురు కూర్చుండుటకు తగినబండి.

హుడ్డకర్తెత్తు, ముందు ఎలక్ట్రిక్కుట్టదీపములు, గ్లియోటికోమ్ము, గాలి తెర, ఇతర పనిముట్లు అన్నియు గలవు.

పోర్టుకారును కొనడు; ఏలనన, ఎవరికై నను ఎచ్చటనున్నను. ఏస్థితియందున్నను చక్కగ పనిచేయును. ప్రతే ఫలములకు సామా నలతో మోటారుకారుల తియారుచేయుట లో పేరొందిన పనివాండ్రచే తయారుచేయ బడినది. అది మిక్కిలి దిట్టమయినది. తేలిక అగుట దానివలన వ్యయములు తక్కువలో నిక్కువయ్యెను.

దిట్టమయినది. ఆయినను బజారునందు దొరు కగల ఉత్కలలో మిక్కిలి తేలికయిన ఉత్కల కావున అధిక వ్యయమయినది ప్రపంచములో వాడుకలోనున్న మో టారుకారులలో పోర్టుకారులు కగమున్నవి. ప్రపంచములోని మహాజనులు యీబండిని ఉప యోగించి చూచి ప్రశస్తయినదని రుజువు చేసిరి. ఇతర మోటారుకారులవలె గాక దీని వై వ్యయపరచబడ్డ భనమునందలి ప్రతియా వాయికిని తగిన మోటారుపనిని చేయించు కొనవగును.

ప్రపంచంలోకిటను పనిచేయుచున్న మోటారుకారు ఇదియే. పోర్టుకారు స్వంతదారులకు ప్రగాణమున్న సంతోషముగలిగించు కారు ఇదే. ఏదేశమున ప్రయాణము చేసినను జేయుదురుగాక పోర్టును కొనుడు. ఇప్పుడే కొనుడు. ఈ 2850 - పెన్సన్టీయగు మోటారుకారుతో ఇప్పుడే వచ్చినది. మీకు వలయుకారులకు ఇప్పుడే ఆర్డరు వ్రాయించుడు. తేక్ను ఆకాఫింగము కలుగగలదు. వ్రాయనప్పుగు ఈ పత్రిక చేసే సందహరించుడు.

Oakes & Co., Ltd, Madras. ఓక్సు అండు కంపెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

Sovereign Household Remedy For

Headaches

Backaches

Rheumatism

Colds

Sprains

Ringworm

Neuralgia

Lumbago

Insect Bites

Coughs

Swellings

Eczema

Other kinds of Aches & Pains

PRICE ANNAS 8 ONLY

AMRUTANJANI DEPOT.

6, Thumbu Chetty Street Madras.

SOLD BY ALL MEDICINE VENDORS.

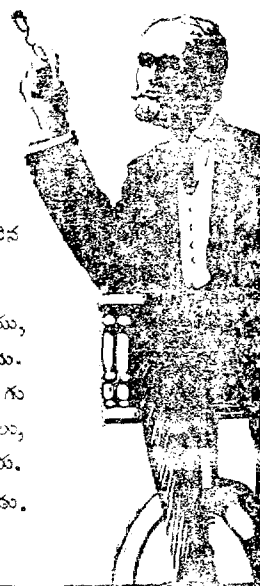
జ్వరము ఆగిన పిదప నైనను,

ఏ రోగముచే పీడింపబడిన పిదప నైనను తిరిగి ఆరోగ్యమును పొందుచుండు తరుణమున బలహీనములగు అవయవములు సహాయము నుపేక్షించును. దేహము బలపడవలెనన్న ఉత్తము కృత్తిగావలెను. ఆకలి తాగుగా కావలెను. జీర్ణకోశము చక్కపడవలెను.

కాష్టివరు సత్వము శుభ్రపరచబడిన లోహముతో చేరిన వైరన్ను వైను.

ప్రకృతికి సహాయము. బలము, ధౌత్యము, చురుకుదనము, త్వరిత యథాస్థితికి వచ్చుటకు ఈ వైను ఉపయోగింపబడవలెను. బలహీనులు, స్వస్థతకు వచ్చుచున్న రోగులు, పాండురోగులగు స్త్రీలు, బాలికలు, వాలియ్యతల్లిలు, ముసలివాండ్లు, ఎదిగేబిడ్డలు, వైరన్నువైను తమ కమ్యూనుగు బలవర్ధకావధముగ గనుకొనగలరు. ఈదినమే ఈచీటిని చూపించి ఒక వైరన్ను వైను నీసాను కొనుదు.

సారాయము గాదు. మంచి మందు పుష్టినిచ్చి వేలవలెమందిని పూర్ణారోగ్యవంతులుగ చేసినది.

TAKE IT ANY TIME IN ANY CLIME

కల్యాణి - ప్రతిఘోషము

ఇది షేక్స్పియర్ గ్రామ ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి తేట తెలుగున స్త్రీలను బాటుగ్రహము తెలియు నట్లు రచింపబడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చమత్కారములు, మన తెలుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో ఇది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చమత్కారమును రసమును అద్భుతములు.

కల్యాణి అ 1. ప్రతిఘోషము అ 2.

ధైర్యకవచము

మనుజునకు గల పాపము గుణములలో ధైర్యము ప్రధానము. ధైర్యమనగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించుకుండుట. మనుజుడు ధరింపదగిన యన్ని కవచములును అస్థ్ర శస్త్రములచే భేదింపదగినవి. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమే యస్థ్ర శస్త్రములకు అభేద్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై "అన్యత్రభిస్మత్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ హనూ మతః" అనెడి జితేంద్రియుడైన భీష్మునియొక్క చరిత్రము నతి సులభతైలిన తెలిపియున్నది. పేట 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో, ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర

(నాల్గవసంచిక మొదటిసంచిక)

గ్రంథకర్త గా. హరిసర్వోత్తమరావుగారు, ఎం.ఏ.

లోకములో ఎన్ని రాజ్యములూ కలిగినవి. గలించినవి. ఎందరో రాజులు పుట్టినారు, గిట్టినారు. ఎన్ని యోజాతులు మనిషి, చనినవి. ఎందరో మహానుభావులు జన్మించినారు. నిర్యాణ మందినారు. జరిగిన యుద్ధములకు లెక్క లేదు. ప్రబలిన మతములకు మితిలేదు. ఆయిన మార్పులకు అంతము లేదు. పట్టణములు పట్టెత్తినవి. పల్లెలు పట్టణము లయినవి. రాజ్యములు అడవులై నవి. అడవులు రాజ్యములైనవి. అనాగరికులు నాగరికులై నారు, నాగరికు లనాగరికులై నారు. ప్రభువులు అంకితులై నారు, అంకితులు ప్రభువులై నారు. ధనవంతులు దరిద్రులై నారు, దరిద్రులు ధనవంతులై నారు. జ్ఞానవంతు లంధకారమునబడినారు, అంధకారముననున్నవారు జ్ఞానవంతులై నారు. ఈ యంతటికిని రెండే కారణములు - కాలము, మానవుడు. 6 సంచికలు 2-0-0.

ఎప్పుడెప్పుడు ఎచ్చటెచ్చట ఏ ఏ విధముగా ఈరెండు కారణములు పనిచేసినవో తెలిసికొనుటకు ఎవ్వరికి ఇష్టముండదు? ఎవ్వరికి మతూహల ముండదు?

ఆ యిష్టమును పూర్తి చేయునది మా ప్రపంచ చరిత్ర. ఆ మతూహలమును సంతృప్తిపరచునది మా ప్రపంచ చరిత్ర.

ప్రపంచచరిత్రా కార్యాలయము 145, టంకసాల నీధి, మద్రాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతముఖమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జియు మేమే భరించుపడెదము. వెంటనే వ్రాయుడు.

219 వైద్యశాస్త్ర మినిశెంకర్ గోవిందజీ, ఆలంకనిగ్రహ బొంబాయి 156, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఆదిపద్మికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు.

కలియుగ కల్పవృక్షము.

కృతయుగమందు కల్పవృక్షము నునుపట్టకొరకలను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈ కలియుగమందు హానవజాలి యొక్క ఈతిభాదలను తీర్చి ఆయురారోగ్యై శ్రేష్ఠ్యంబు లనిచ్చునది మన వైద్యవిద్యకు పుస్తకముకొరకవారికి

ఉచితముగా పంపబడును

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదోదయ బొంబాయి. 20 చీనాబజారురోడ్, మద్రాస్.

మీకు కావలెనా?

R.L.N. టూనిక్ మూత్రలు దశస్థు 4.కి రు. 1. మద్రాసు నగరము శేరు 1-కి రు. 1.

"విద్యార్థి," 87, రామస్వామి ఓధి, మద్రాసు.

ఉచితము.

మా యొక్క కంపెనీ యందుగల చెట్టు, విత్తనములు పూలు, పండ్లు, కూరగాయలు, నురిన్ని సుగంధ ద్రవ్యముల తెలుగు, ఇంగ్లీషు, క్యాటలాగును. ప్రాసినవారికి ఉచితముగా పంపబడును.

టి. ఎస్. గిరియప్ప అండ్ సన్స్,

లాల్ బాగ్ రోడ్ బెంగళూరు సిటీ.

ఒక వాచి ఇనాము.

సిరా అద్దకనే ప్రాయుర్తీ ఫ్యాన్టెక్ పేనా సిరాయిడ్తో సహా రు 22-0 లు వెల గల వాచిని తెప్పించుకొను వారికి ఒక వాచి ఈనాముగా ఇవ్వబడును. మద్రాసు మెయిలు ఆర్డరు కంపెనీ, 87 వై నాబజారు, మద్రాసు.

Magic Cure! Marvellous effect!!
Bathing Oil Price Rs. 0-3-0
Iron tonic pills 1 bottle of 48 pills 3-0-0
Anti Malarial Drops Price 6 Doses 0-8-0
Descriptive Catalogue free on application
ALLBUTT & Co.,
CHEMISTS BROADWAY MADRAS.

ఆంధ్రనర్వకళాశాల

విద్యా ప్రవృత్తి

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే న్యాయబడినది.

పేట 0.4-0]

[పోస్టల్ ప్రత్యేకము

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 7 తలుకెట్టి నీధి, మద్రాసు.

డబ్లింగారి అస్తాక

అనేక సంవత్సరములు శ్రమ పడి కనుగొనబడినది. ఇది, తుయ కోగమును నివారణ చేయుటకు సమర్థమైన మందు. దగ్గును, తదితర బాధలను కొనగర్చు కొనుటకు దీనిని సురిక్షితముగ సేవింపవచ్చును. అనేకులు దీనిని వాడుట యే, దీని సుప్రసిద్ధతను వెలిబుచ్చుచున్నది.

ధర బుడ్డి 1-కి రు. 1-8-0.

అతిమాత్ర వ్యాధి

దా ని ని వా రణ. ప్రస్తుతము కావలసినది, నిర్జీత గురుత్వము (స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ) తగ్గించి, అతిమాత్రమునాసి, మూత్రమునుండి వెడలు తెలుపు పదార్థమును అణచి వేయు మందు. అంటి కోసూరియా చేయుపనినే, ఈమందుచేయగలదు. 50 సంవత్సరముల నుండి, ఈ మందు హిందూ దేశమున జయప్రదముగా నుపయోగింప బడుచున్నది.

ధర బుడ్డి 1-కి రు. 4-8-0.

జేముగారి బగ్ కిట్

(నల్లి సంతాపిణి) ఈమందు నల్లలను నాశనము చేయగలదు. నల్లులుచేరు బొక్కలలోను, చేరుటకు వీలయిన కంటలలోను, ఈమందు వేసినయెడల, నల్లు లన్నియు నాశనముకాగలవు. హిందూ దేశ వాసులకు జేము బగ్ కిట్ చాల ఉపయోగకారి.

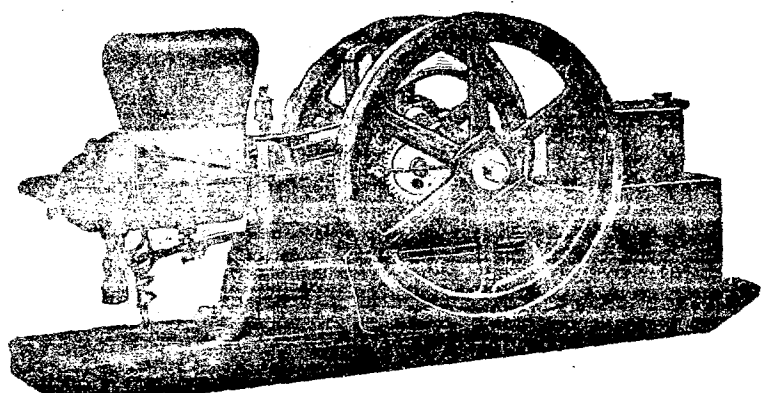
ధర బుడ్డి 1-కి అ. 0—12—0

W. E. SMITH & Co.,
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండు కో.,
మందులవ్యాపారులు, మహాంటు రోడ్డు
మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీపత్రిక వేరు సుదాహరించ గోరెదము

“ఆమెకో” యంత్రములు కూడ్ పెట్రోలుతో నడువబడును

ఈయంత్రము నడపుటను నీ పిల్లవాడు అయిదు నిమిషములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్రసహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయింపబడినది. పంపులను, రింపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చయంత్రములను, మొగలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడవగలను. వెల అతిసులభము, పనిచేయించుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6, బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మావర్గ ప్లాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. వెలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మాక్లిప్ వ్రాయును.

జెను అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
పోస్టుబాక్సు నెం 63, మదరాసు.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుపంపు నడుపుటను, వాటిని వాగుచేయు గురుకుటను తదితరములను నెమ్మదిగా మోటారుపంపు ఎట్లు నడుచుకో దోరణిగాములు తెలియజేయుచేయుకో అది చెడిపోయినపుడు వ్యర్థముగాబోయి పోయిన యాయంశముల కెట్లు అభ్యాసభూమిగా మోటారుపంపులో యూరోపియన్ కోర్సులు వేర్పరచబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి కన్న పంపులను వాటివలన లభించు యిష్టించిపంపబడును. అందులకు ఫీజు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

తొలి వర్గము అక్టోబరునెల 1వ తేదినుండి ప్రారంభమగును. వర్గములో 10 నిమిషములు ఈనెల 20 వ తేదిని గాని అంతకు ముందుగా 10 నిమిషములు చేసికోవలయును. పాఠశాలకు అనుబంధముగా మోటారు పంపులను నిర్మించుటకు చావొరంగులను. ఈ ప్రయత్నమును వారికి ప్రోత్సహించును.

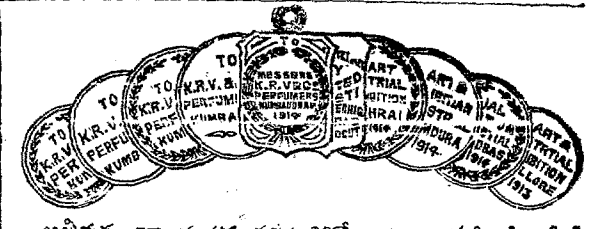
(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149, Broadway Madras.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

వ్యాసచరణ్ విరచితములగు పదమొదటి పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? మలభేదము లేక కలి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నమాట? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవా రీగ్రంథమువై పంచయజ్ఞిప్రాయము నిచ్చియున్నారు. తెలిమిగుల సులభము. 900 పుటలు వెల 4-0-0. ఆత్మ్యత్వ ప్రతి 5-0-0 కర్పణలు వేలు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము
సులభము, పురుషపురుషము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములుకలవు. పంచీకాగితములపై అచ్చు, కాలికోలైదు ధర రు. 1-8-0. బొమ్మభివృద్ధి శేధ.

52] జనమంచి శేషాద్రిశర్మ,
తెలుగుపండితుడు. మురసిపల్ హైస్కూలు, కపడ.

ఆతిథ్యవ్యవహారమునకు తగిన శిరోతాప నివారణి యేది ?

మన చందనాది తయిలము

ఈతయిలము వారమునకు రెండు తడవలు ప్రాతః కాలములో రామకొని స్నానముచేసినయెడల పిత్తనీరుదిగును కన్ను మంటలు, కపాలపుర్ణం, ఒంటితలనొప్పి, తలతిరుగుట చెంట్లకలు రాలుట, శవసమపురుషుని. తీక్షణమైన బుద్ధి కలుగును. (కయము డబ్బా 1-కి రు. 2—0—0)

ఇది గాక మావర్గ సువాసన వర్కపాడియు సువాసన సున్నము, కొబ్బరితురుము, సుగంధ స్నానపాడి, దేశాంగము చందనపపుడరు, అరగబా, కేశరీపపుడరు, పునుగు, జవ్వార్ది, అంబరు, మొదలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాటలాగు కావలసినవారు వ్రాయవలెను. కే. ఆర్. వి. అండు కో. 455 సువాసన వ్యాపారము, మంభకోణము, K. R. V. & Co. Perfumers, Kumbakonam

నవీనమయినది. ఓటోపరస్టాక్

ఇది సూతనమైన గొప్ప వాసనగలది. స్పిరిట్ సంబంధము లేనిది శ్రేష్టమయిన పుష్పములయొక్క సత్తువతో చేయబడినది. ఒక బాట్లు వస్త్రము మీద తగిలిన వాసన వదిలకయుండును. ఇతర వాసనల వలెగాదు. మనోహరమును కలిగించునది ఒకతూరి తెప్పించిచూచిననిజమును తెరుగగలరు.

1½ బొమ్మ బుడ్డి 2—0—0
1 డ్రాము 0—12—0
½ డ్రాము 0—8—0
మాయొక్కదిల్ పసందు హేరాయిత్

యొక్క శ్రేష్టత్వమును తెలియగోరువారు మా సాంపిల్స్ వ్రాయుడు. ధర 1—0—0 సాంపిల్ 0—0—6

ది. పరస్టాక్ పెర్ఫ్యూమరీ కో,

నెం 1 రు, వైథోనీ, బొంబాయి. నెం 3 రు

ఎంపయరు ఆఫ్ ఇండియా

లైఫ్ అన్యూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడు బొంబాయి. మదరాసు రాజధానికి ముఖ్యప్రతినిధి వారి ఆఫీసు. ది థియాసాఫికల్ బేంకు మందిరము పోస్టుబాక్సు 908, అడయారు, మదరాసు. పట్టణములో

“న్యూ ఇండియా” మందిరములు

13-14, సెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

ప్రిమియములు పట్టణములోనున్న ఆఫీసు మందిరముల చెల్లించవలెను. విశేషములు ఇచ్చటనే తెలిసికొనవలెను మరియు ఆర్డరులు చెక్కులు ఇన్సూరెన్సులు అడయారులోని ముఖ్య ప్రతినిధిగారి పేర పంపబడవలెను.

ఎకెంటు కావలెను. 554

కావలసినవారు: } బి. పి. నాడియా
పీరికి వ్రాయవలెను. } ముఖ్యప్రతినిధి

శారదాంబ

ఇది

స్త్రీధర్మబోధినియను నాటకము

శ్రీనివాసరాఘవాచార్య ప్రణీతము

సంఘము రాచారసంస్కరణమునకు మార్గ నిందు జూపబడినది. అందరును జదివి తీరవలయును.

8 అకటాలువెలగలది 4 అకటాలుకు పంపబడును

పోస్ట్ జి. ప్రత్యేకము.

చిరునామా:— ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు